

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Vliv frekvence výměny daňových informací na toky
přímých zahraničních investic mezi ČR a daňovými ráji**

Bc. Jan Elšlégr

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jan Elšlégr

Podnikání a administrativa

Název práce

Vliv frekvence výměny daňových informací na toky přímých zahraničních investic mezi ČR a daňovými ráji

Název anglicky

Tax Information Exchange Impact on Foreign Direct Investments Flow Between the Czech Republic and Tax Havens

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je zjistit, jakým způsobem jsou ovlivňovány toky přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a tzv. daňovými ráji v závislosti na postupném zavádění instrumentů výměny daňových informací. Cílem bude tedy prokázat a vyčíslit rozdíl v objemu toků přímých zahraničních investic s daňovými ráji, se kterými má Česká republika podepsanou dohodu o výměně daňových informací (či k dispozici jiný instrument výměny), ve srovnání se skupinou daňových rájů, se kterými výměna není možná. Dále vyčíslit změny v objemu alokovaných investic a také počtu společností, která nastane po uzavření dohody či implementaci instrumentu výměny daňových informací.

Metodika

Zpracování rešeršní části bude provedeno na základě prostudování odborné literatury, jednotlivých zákonů, odborných internetových zdrojů a směrnic Rady EU. Důraz je kladen na dosavadní známé studie.

Část vstupních dat pro praktickou práci bude získána z internetových stránek České národní banky, kde se nachází statistiky objemu přímých zahraničních investic, které jsou vykázány podle jednotlivých let a podle zemí, do kterých plynuly. Další část vstupních dat bude čerpána z internetových stránek OECD, EU a MFČR, kde je mimo jiné seznam zemí, se kterými je podepsána dohoda o výměně daňových informací. Zpracování dat a jejich vyhodnocení je prováděno s využitím SW SPSS a programu Gretl.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

přímé zahraniční investice, daňové ráje, offshore, daňová konkurence, tax avoidance, výměna informací

Doporučené zdroje informací

- ČNB, Přímé zahraniční investice. [online]. dostupný z [www:<http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/>](http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/)
- LANG, Michael: Introduction to the Law of Double Taxation Conventions, Linde, Wien 2010, ISBN: 978-3-7073-1714-5
- MFCR, Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojího zdanění – 2014 . [online]. dostupný z [www:<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/dvoji-zdaneni/prehled-platnych-smluv/2014/prehled-platnych-smluv-ceske-republiky-o-16899>](http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/dvoji-zdaneni/prehled-platnych-smluv/2014/prehled-platnych-smluv-ceske-republiky-o-16899)
- OECD, Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, Peer Review report, [online]. dostupný z [www:<http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/taxation/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes-peer-reviews-czech-republic-2012_9789264168800-en#page1>](http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/taxation/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes-peer-reviews-czech-republic-2012_9789264168800-en#page1)
- Sdělení čj. 251/122 867/2000 k problematice pojmu „místo vedení“ a „skutečný vlastník“. Finanční zpravodaj, 2001, č. 1
- SOJKA, Vlastimil. Mezinárodní zdanění příjmů: smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 355 s. Daňová řada. ISBN 978-80-7478-035-6.
- TVRDOŇ, Jiří. EKONOMETRIE, 5. vydání, Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2013, 228 s., ISBN 978-80-213-0813-0
- Úř. věst. L 64, Směrnice Rady 2011/16/EU ze dne 15. února 2011 o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS
- Zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Lukáš Moravec, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 14. 9. 2017

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 12. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vliv frekvence výměny daňových informací na toky přímých zahraničních investic mezi ČR a daňovými ráji" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. března 2018

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval(a) Ing. Lukáši Moravcovi PhD. za cenné rady kdykoliv byly potřeba a také Bc. Jakubu Šedivému za veškerou pomoc a trpělivost při zpracování ekonometrických modelů v diplomové práci.

Vliv frekvence výměny daňových informací na toky přímých zahraničních investic mezi ČR a daňovými ráji

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá vlivem zavádění nových instrumentů výměny informací v daňových záležitostech, jako jsou dohody o výměně informací TIEA či Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, na přímé zahraniční investice mezi Českou republikou a tzv. daňovými ráji. V analytické části jsou použity dva druhy dat, a to data o počtu českých společností s vlastníky z daňových rájů a o objemu přímých zahraničních investic z daňových rájů do České republiky. Z výsledků ekonometrických modelů, využívající výše zmíněná data a informace o státech s kterými Česká republika uzavřela dohody o výměně informací TIEA, je patrné, že uzavírání těchto dohod má vliv na počet českých společností s vlastníky z daňových rájů i na přímé zahraniční investice z daňových rájů do České republiky, avšak vliv je zcela odlišný. Při uzavření dohody o výměně informací TIEA dojde ke snížení počtu českých společností s vlastníky v těchto smluvních zemích v průměru o 119. Naopak objem přímých zahraničních investic se po uzavření dohody o výměně informací TIEA zvýší o 535 mld. Kč. Výsledky odpovídají odlišnému využití tzv. daňových rájů, a to zajištění anonymity vlastnictví a daňové optimalizaci. Spolu s uzavřením dohody TIEA přestává platit 35% srážková daň na transakce s offshore daňovými ráji, a je aplikovatelná 15% sazba.

Klíčová slova: přímé zahraniční investice, daňové ráje, offshore, daňová konkurence, tax avoidance, výměna informací

Tax Information Exchange Impact on Foreign Direct Investments Flow Between the Czech Republic and Tax Havens

Abstract

This diploma theses concerns impact of introduction of new instruments for tax information exchange, such as Tax information exchange agreements or Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters on foreign direct investments between Czech republic and so-called tax havens. In analytical part of the theses are used two kind of data, namely data concerning number of Czech companies with owners from tax havens and volume of foreign direct investments from tax havens to Czech republic. From the results of econometrics models, using the aforementioned data and information about countries which Czech republic concluded Tax information exchange agreements with, it is apparent that conclusion of these agreements have impact on both number of Czech companies with owners from tax havens and foreign direct investments from tax havens to Czech republic, however the effect is entirely different. With the conclusion of the tax information exchange agreement, the number of Czech companies with owners in these contracting countries is reduced by an average of 119. On the other hand, the volume of foreign direct investment is increased by CZK 535 billion after the conclusion of the tax information exchange agreement. The results correspond with the different use of so-called tax havens, namely ensuring anonymity of ownership and tax optimization. Together with the conclusion of the TIEA Agreements, the 35% withholding tax on transactions with offshore tax havens ceases and a 15% rate is applicable.

Keywords: foreign direct investments, tax havens, offshore, tax competition, tax avoidance, tax information exchange

Obsah

1	ÚVOD	7
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	8
2.1	CÍL PRÁCE	8
2.2	METODIKA	8
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	10
3.1	VÝMĚNA INFORMACÍ V DAŇOVÝCH ZÁLEŽITOSTECH.....	10
3.2	SMLOUVY O ZAMEZENÍ DVOJÍHO ZDANĚNÍ (DTA).....	10
3.2.1	<i>Mezinárodní dvojí zdanění příjmů.....</i>	<i>10</i>
3.2.2	<i>Vyloučení mezinárodního dvojího zdanění.....</i>	<i>11</i>
3.2.3	<i>Modelové smlouvy o zamezení dvojího zdanění</i>	<i>12</i>
3.2.4	<i>Formy výměny daňových informací dle SZDZ.....</i>	<i>13</i>
3.3	SMLOUVY O VÝMĚNĚ INFORMACÍ V DAŇOVÝCH ZÁLEŽITOSTECH (TIEA)	15
3.4	ÚMLUVA O VZÁJEMNÉ SPRÁVNÍ POMOCI V DAŇOVÝCH ZÁLEŽITOSTECH	16
3.5	FATCA	17
3.5.1	<i>Základní principy</i>	<i>18</i>
3.5.2	<i>Kategorizace subjektů pro účely FATCA</i>	<i>18</i>
3.5.3	<i>Mezivládní dohody (IGA).....</i>	<i>19</i>
3.5.4	<i>Srážková „daň“.....</i>	<i>20</i>
3.5.5	<i>Spolupráce mezi USA a Českou republikou</i>	<i>21</i>
3.6	OECD STANDARD PRO AUTOMATICKOU VÝMĚNU INFORMACÍ O FINANČNÍCH ÚČTECH V OBLASTI DANÍ.....	21
3.6.1	<i>Vývoj společného standardu OECD</i>	<i>23</i>
3.6.2	<i>Common reporting standard (CRS)</i>	<i>23</i>
3.6.3	<i>Model Competent Authority Agreement (CAA).....</i>	<i>26</i>
3.6.4	<i>Implementace společného standardu v České republice.....</i>	<i>27</i>
3.7	SMĚRNICE EU.....	27
3.7.1	<i>Směrnice Rady 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní (DAC1).....</i>	<i>27</i>
3.7.2	<i>Směrnice Rady 2014/107/EU, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC2)</i>	<i>28</i>
3.7.3	<i>Směrnice Rady (EU) 2015/2376, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC3).....</i>	<i>29</i>
3.7.4	<i>Směrnice Rady (EU) 2016/881, kterou se mění Směrnice 2011/16/EU (DAC4).....</i>	<i>29</i>
3.7.5	<i>Směrnice Rady (EU) 2016/2258, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC5).....</i>	<i>29</i>
3.7.6	<i>Plánovaná směrnice rady, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC6)</i>	<i>30</i>
3.7.7	<i>Směrnice Rady 2003/48/ES (Savings směrnice)</i>	<i>30</i>
3.8	OPATŘENÍ PROTI EROZI ZÁKLADŮ DANĚ A PŘEVODU ZISKŮ (BEPS).....	30
3.8.1	<i>Akce 13 - Dokumentace převodních cen a Country-by-country reporting</i>	<i>31</i>
3.9	PŘÍMÉ ZAHRA NIČNÍ INVESTICE	33
3.10	DAŇOVÉ RÁJE	34
4	ANALYTICKÁ ČÁST.....	36
4.1	VZTAH FREKVENCE VÝMĚNY DAŇOVÝCH INFORMACÍ A POČTU ČESKÝCH SPOLEČNOSTÍ S VLASTNÍKEM Z DAŇOVÉHO RÁJE 36	
4.1.1	<i>Vývoj počtu českých společností s vlastníkem z daňového ráje</i>	<i>36</i>
4.1.2	<i>Vývoj počtu českých společností s vlastníkem ze smluvních a nesmluvních států TIEA</i>	<i>40</i>
4.1.3	<i>Vliv smluv o výměně informací TIEA na počet českých společností s vlastníkem z daňového ráje 41</i>	
4.2	VZTAH FREKVENCE VÝMĚNY DAŇOVÝCH INFORMACÍ A PŘÍMÝCH ZAHRA NIČNÍCH INVESTIC Z DAŇOVÝCH RÁJŮ DO ČR ...	50
4.2.1	<i>Vývoj přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a daňovými ráji</i>	<i>50</i>
4.2.2	<i>Vývoj přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a offshore finančními centry dle metodiky ČNB.....</i>	<i>52</i>

4.2.3	<i>Vliv smluv o výměně informací TIEA na přímé zahraniční investice z daňových rájů do České republiky</i>	54
5	ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ	60
6	ZÁVĚR	63
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
8	PŘÍLOHY	71

Seznam obrázků

Obrázek 1	Výstup z programu R studio pro Model 1.1	44
Obrázek 2	Výstup z programu R studio pro Model 1.2	45
Obrázek 3	Výstup z programu R studio pro Model 1.3	47
Obrázek 4	Výstup z programu R studio pro Model 2.1	57

Seznam tabulek

Tabulka 1	De minimis hranice u FATCA	25
Tabulka 2	Vývoj počtu společností s vlastníkem z daňového ráje	36
Tabulka 3	Data pro ekonometrický model.....	41
Tabulka 4	Shrnutí výsledků Modelů 1.1 až 1.3	48
Tabulka 5	Skutečné a vyrovnané hodnoty modelu 1.3	49
Tabulka 6	Stav PZI z daňových rájů v České republice k 31.12. 2009	50
Tabulka 7	Stav PZI z daňových rájů v České republice k 31.12. 2013	51
Tabulka 8	Stav tuzemských PZI v offshore finančních centrech.....	52
Tabulka 9	Stav PZI z offshore finančních center v České republice	52
Tabulka 10	Skupina „Treated“ pro účely metody difference in differences.....	55
Tabulka 11	Skupina „Control“ pro účely metody difference in differences.....	55

Seznam grafů

Graf 1	Vývoj počtu českých společností s vlastníkem z vybraných offshore jurisdikcí	38
Graf 2	Vývoj počtu českých společností s vlastníkem ze smluvních/ nesmluvních států ...	40
Graf 3	Grafické znázornění PZI mezi Českou republikou a offshore finanční centry	53
Graf 4	Grafické znázornění výsledků modelu 2.1	59

Seznam příloh

Příloha 1 Přehled platných dohod České republiky o výměně informací v daňových záležitostech (TIEA) a o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech ve znění Protokolu k 1.10.2017.....	71
Příloha 2 Vstupní data pro modely 1.1 až 1.3.....	72
Příloha 3 Vstupní data pro model 2.1	72

Seznam použitých zkratk

AML	Proti praní špinavých peněz (Anti Money Laundering)
BEPS	Opatření proti erozi základů daně a převodu zisků
CAA	Dohoda příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech
CbCR	County-by-country reporting
CFC	Pravidla pro ovládané zahraniční společnosti
CRS	Common reporting standard
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DAC	Směrnice rady 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní
DIČ	Daňové identifikační číslo
DTA	Smlouva o zamezení dvojího zdanění
EU	Evropská unie
FATCA	Foreign Account Tax Compliance Act
FATF	Finanční akční výbor
FFI	Finanční zahraniční instituce
G20	Skupina 20 největších ekonomik světa
GIIN	Global Intermediary Identification Number
IGA	Mezivládní dohody k FATCA
IRS	Internal revenue service
MCAA	Multilaterální dohoda příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech
MFČR	Ministerstvo financí České republiky

MMF	Mezinárodní měnový fond
NFFE	Nefinanční zahraniční instituce
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PZI	Přímé zahraniční investice
TIEA	Dohoda o výměně informací v daňových záležitostech
USA	Spojené státy americké

1 Úvod

Daňový ráj, offshore či jurisdikce s preferenčním daňovým režimem se za posledních 20 let staly v očích veřejnosti synonymy daňových úniků či kriminality. Děje se tak především kvůli médiím, která tyto pojmy stále více používají převážně v negativním kontextu, a o takto označovaných zemích přináší informace o podvodech, skandálech či únicích informací tavních právnických firem.

Vyústěním toho trendu je stále větší tlak mezinárodních organizací jako například OECD, G20 či FATF na daňové subjekty, bankovní instituce a jurisdikce označované jako daňové ráje, a to prostřednictvím zvyšujícího se počtu instrumentů mezinárodní výměny daňových informací. Přestože určitá forma výměny daňových informací mezi státy je nesporně nutná pro potlačování daňových úniků, které jsou prostřednictvím daňových rájů realizovatelné, nemalá část daňových subjektů nevyhledává anonymitu podnikání z důvodu trestné činnosti, ale pro ochranu informací o svých obchodních činnostech před konkurenty na trhu.

Dalším důsledkem zavádění velkého počtu nových instrumentů výměny daňových informací je nárůst administrativní a finanční zátěže na úrovni států, bankovních institucí i například nadnárodních podniků. Zůstává tedy otázkou, zda je tento nárůst adekvátní k výši daňových ztrát vzniklých v důsledku hospodářské kriminality a odlivu kapitálu do zmíněných jurisdikcí.

Odliv kapitálu je způsoben především vysokou sazbou daně z příjmů právnických osob a také nedostatkem právní jistoty pro daňové subjekty. V situaci, kdy by jednotlivé země uzpůsobily své národní daňové zákony, aby byly z pohledu daňových subjektů jasné a atraktivní, mohlo by dojít k poklesu subjektů, které vyhledávají offshore jurisdikce pro daňovou optimalizaci, a také přílivu kapitálu zahraničních investorů. Příkladem může být například Estonsko, které zdaňuje příjmy právnických osob až na úrovni výplaty dividend. Dokud je zisk společnosti reinvestován, neplatí daňové subjekty žádnou daň, a i proto je tato jurisdikce často vyhledávaná start-up společnostmi. [54]

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je zjistit, jakým způsobem jsou ovlivňovány toky přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a tzv. daňovými ráji v závislosti na postupném zavádění instrumentů výměny daňových informací. Cílem bude tedy prokázat a vyčíslit rozdíl v objemu toků přímých zahraničních investic s daňovými ráji, se kterými má Česká republika podepsanou dohodu o výměně daňových informací (či k dispozici jiný instrument výměny), ve srovnání se skupinou daňových rájů, se kterými výměna není možná. Dále vyčíslit změny v objemu alokovaných investic a také počtu společností, která nastane po uzavření dohody či implementaci instrumentu výměny daňových informací.

2.2 Metodika

Rešeršní část práce shrnuje aktuální instrumenty výměny informací v daňových záležitostech, vytvořené EU, OECD a OSN. Dále je přiblížena oblast přímých zahraničních investic a daňových rájů. Zpracování je provedeno na základě prostudování odborné literatury, jednotlivých zákonů, odborných internetových zdrojů, směrnic Rady EU a dokumentů z webových stránek OECD a OSN.

Analytická část práce je rozdělena do dvou dílčích částí. První část se věnuje vztahu frekvence výměny daňových informací a počtu českých společností s vlastníkem z daňového ráje. Při zpracování jsou použita data o počtu českých společností s vlastníkem registrovaným v daňovém ráji, shromážděné společností Bisnode a dále informace o zemích, s kterými má Česká republika uzavřenou dohodu o výměně informací TIEA či smlouvu o zamezení dvojího zdanění, uvedené na webových stránkách MFČR. Použity jsou také informace o signatářích Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, dostupné na webových stránkách OECD. Vztah je nejprve analyzován na základě dostupných dat až do roku 2017. Podrobněji se dále podkapitola zabývá vlivem uzavírání dohod TIEA na počet českých společností s vlastníkem z daňového ráje. Hledaný vliv je kvantifikován pomocí ekonometrické metody First differences. Pro účely modelu jsou státy rozděleny na smluvní, které ve sledovaném období 2010 až 2014 podepsaly s Českou republikou dohodu o výměně TIEA a nesmluvní, které žádnou obdobnou

smlouvu nepodepsaly. Dohody TIEA jsou v ekonometrickém modelu užity jako dummy proměnná a státům jsou přiřazeny hodnoty 0 a 1 v závislosti na podpisu zmíněné smlouvy. Dále jsou do modelu po vzoru obdobné studie přidány další proměnné, zvyšující statistickou významnost dummy proměnné TIEA.

Druhá dílčí část diplomové práce sleduje vztah frekvence výměny daňových informací a přímých zahraničních investic z daňových rájů do České republiky. Nejprve je sledován vývoj zmíněných přímých zahraničních investic od roku 2009 až do roku 2013, což je poslední rok, pro který jsou dostupná podrobná data pro jednotlivé jurisdikce, respektive do roku 2015 v případě „offshore finančních center“ dle metodiky ČNB, které však nejsou více definovány. Důraz je v této podkapitole opět kladen na vliv uzavírání dohod TIEA na objemy přímých zahraničních investic z daňových rájů do České republiky. Tento vliv je opět kvantifikován pomocí ekonometrického modelu, přičemž vstupní data pro ekonometrický model jsou získána z internetových stránek České národní banky, kde se nachází statistiky objemu přímých zahraničních investic, které jsou vykázány podle jednotlivých let a podle zemí z kterých plynuly. Informace o uzavřených smlouvách TIEA jsou opět čerpána z webových stránek MFČR. Ekonometrický model v této části využívá metody difference in differences. Státy jsou rozděleny na smluvní a nesmluvní, přičemž odborně jsou u této metody nazývány treated a control. Časové období je zvoleno 2009 až 2013.

Zpracování dat a jejich vyhodnocení je u obou částí prováděno s využitím volně dostupného softwaru RStudio

3 Teoretická východiska

3.1 Výměna informací v daňových záležitostech

Výměna informací v daňových záležitostech v jisté podobě existuje již od období po první světové válce, kdy byla tato problematika poprvé diskutována organizací Společnost národů. Existuje více forem výměny informací a mnoho instrumentů, ať již bilaterálních, jako jsou smlouvy o zamezení dvojího zdanění či smlouvy o výměně informací v daňových záležitostech, či multilaterálních jako například Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, jejichž prostřednictvím je výměna informací realizována. Dlouhodobý trend boje proti daňovým únikům posiluje význam mezinárodní výměny informací v daňových záležitostech a v posledních deseti letech je možné sledovat významný posun v této oblasti. [1]

V České republice je mezinárodní výměna informací definována v zákoně č. 164/2013 Sb. o mezinárodní spolupráci při správě daní ve znění pozdějších předpisů. Novelou č. 105/2016 Sb. byla implementována automatická forma výměny informací oznamovaných finančními institucemi. [2]

3.2 Smlouvy o zamezení dvojího zdanění (DTA)

Hlavním smyslem smluv o zamezení dvojího zdanění je zabránění dvojímu zdanění, případně dvojímu nezdanění příjmů. Neméně významnou funkcí je jejich využití jako efektivního nástroje pro výměnu daňových informací, která významně přispívá v boji proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem. Vývoj výměny informací v daňových záležitostech lze pozorovat právě spolu s vývojem těchto smluv. [1] Smlouvy o zamezení dvojího zdanění jsou většinou bilaterálního charakteru, ale lze nalézt i několik případů multilaterálních smluv. Příkladem může být tzv. Nordic Treaty mezi státy severní Evropy. [3] Česká republika má v současné době uzavřených 87 smluv o zamezení dvojího zdanění. [12]

3.2.1 Mezinárodní dvojí zdanění příjmů

Mezinárodní dvojí zdanění příjmů se dá obecně charakterizovat jako situace, kdy daňový poplatník, který je rezidentem jednoho státu, pobírá zdanitelné příjmy ze zdrojů v jiném státě. V důsledku toho, mohou tyto příjmy podléhat zdanění v obou těchto státech.

V jednom státě z titulu zdanění celosvětových příjmů daňového rezidenta a v druhém, z důvodu zdroje příjmů na území tohoto státu. [3]

3.2.2 Vyloučení mezinárodního dvojího zdanění

Opatření k vyloučení mezinárodního dvojího zdanění lze rozdělit na jednostranná a dvoustranná. Jednostranná opatření představují omezení dvojího zdanění prostřednictvím vnitrostátních zákonů, přičemž tato opatření umožňují poplatníkům zdanění příjmů vytvořených na území jiného státu ve výhodnějším režimu než jaký byl sjednán v relevantní smlouvě o zamezení dvojího zdanění. [8]

Dvoustranná opatření tvoří smlouvy o zamezení dvojího zdanění, ve kterých jsou jasně stanovená kritéria, kdy jsou příjmy zdaněny v jednom nebo druhém státě, případně je daňový výnos rozdělen mezi oba státy. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění definují tři metody opatření zabráňující dvojímu zdanění, a to metodu vynětí příjmů ze zdanění, metodu zápočtu daně a zahrnutí daně zaplacené v zahraničí. Metoda vynětí příjmů se dále dělí na vynětí úplné a vynětí s výhradou progresse. I metoda zápočtu je rozdělena na dvě podskupiny, a to na úplný zápočet a prostý zápočet. [8]

1) *Metoda vynětí*

Tato metoda má vliv na daňový základ subjektu v zemi jeho rezidence. Celý zahraniční příjem subjektu je vyňat ze zdanění v zemi rezidence a je zdaněn pouze v zemi zdroje, a to příslušnou sazbou tohoto druhého státu. V takovém případě se jedná o tzv. vynětí úplné. [9]

Druhou možností je tzv. vynětí s výhradou progresse, která je však použitelná pouze u smluvních států, které mají ve svých zákonech implementované progresivní zdanění příjmů. Zahraniční příjmy jsou sice vyňaty ze zdanění, avšak je k nim přihlédnuto při stanovení míry zdanění ostatních příjmů. Metoda vynětí se vyskytuje spíše ve starších smlouvách o zamezení dvojího zdanění. [8]

2) *Metoda zápočtu*

V případě metody zápočtu, konkrétně zápočtu úplného, je poplatníkovi umožněno, aby byla celá jeho daň zaplacená v zahraničí, započítána vůči vypočítané dani z celosvětových příjmů v zemi rezidence. Metoda prostého zápočtu

rovněž umožňuje započíst daň zaplacenou v zemi zdroje, avšak pouze do výše, která by připadala na daný příjem v zemi rezidence. [8]

3.2.3 Modelové smlouvy o zamezení dvojího zdanění

Text modelových smluv o zamezení dvojího zdanění spolu s jejich komentářem slouží jako vzor pro uzavírání bilaterálních smluv mezi jednotlivými státy. [3] V současné době existují tři hlavní modelové smlouvy, a to model OECD, model OSN a model USA, lišící se především kritérii, dle kterých se určuje, který stát má právo na daňový výnos z příslušného příjmu, případně konceptem určení rezidentství. Většina moderních smluv o zamezení dvojího zdanění byla uzavřena na základě modelové smlouvy OECD. [10]

1) Model OECD

Základní charakteristikou modelu OECD je ponechání práva zdanit příjem státu rezidence daňového poplatníka. I proto je tento model smluv využíván především vyspělými státy. První verze modelové smlouvy OECD byla zveřejněna v roce 1963 a od té doby byla smlouva mnohokrát revidována a doplněna. [10] Poslední verze modelové smlouvy pochází z roku 2017. [4]

Výměna informací je v modelové smlouvě OECD upravena článkem 26, který stanovuje, že smluvní státy si mají vyměňovat především takové informace, u kterých se lze důvodně domnívat, že jsou významné ve vztahu k ustanovením dané smlouvy nebo pro správu či vymáhání daní jakéhokoli druhu dle vnitrostátních zákonů, pokud zdanění, které upravují, není v rozporu se smlouvou. [9] Článek byl v roce 2005 významně modifikován a rozšířen na základě smluv o výměně informací TIEA, které tou dobou představovaly standard pro výměnu informací v daňových záležitostech. Změny vyplývaly také ze zprávy Zlepšení přístupu k bankovním informacím pro daňové účely. Podle upraveného článku, který se do dnešní doby již významně nezměnil, smluvní státy nemohou odmítnout poskytnutí požadované informace pouze z důvodu, že je tato informace držena bankou či jinou finanční institucí. [1] Smluvní stát však má právo odmítnout poskytnutí informací, které nejsou dosažitelné podle národních zákonů tohoto smluvního státu. [4]

2) *Model OSN*

Model OSN, celým názvem Model smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi vyspělými státy a rozvojovými zeměmi, vytvořený Organizací spojených národů, naopak upřednostňuje zachování daňových práv státu zdroje příslušných příjmů. Tato vzorová smlouva je nejčastěji využívána při uzavírání smluv mezi vyspělými státy a rozvojovými zeměmi. Poslední aktualizace vzorové smlouvy byla publikována v roce 2011. [11]

Od roku 2011 je článek 26 vzorové smlouvy, upravující výměnu daňových informací, shodný s článkem 26 modelové smlouvy OECD, a to pouze se dvěma rozdíly. Podle modelové smlouvy OSN by měla být výměna informací prováděna především za účelem předcházení daňovým únikům a vyhýbání se daňové povinnosti. Modelová smlouva OSN navíc přidává ustanovení, že příslušné orgány členských zemí by měly vyvíjet metody a techniky ve vztahu k výměně informací. [9]

3) *Model USA*

Model Spojených států amerických se od dalších modelů odlišuje především konceptem rezidentství. Podle ostatních modelů se rezident určuje dle trvalého bydliště nebo centra životních zájmů. Model USA naproti tomu určuje rezidentství čistě na základě státního občanství. Vzorová smlouva umožňuje zdaňovat rezidentům jejich celosvětové příjmy a zároveň uvalovat daně na příjmy jako země zdroje. [10] Článek o výměně informací se až na několik výjimek shoduje s článkem, který upravuje výměnu informací v modelové smlouvě OECD. [1]

3.2.4 **Formy výměny daňových informací dle SZDZ**

Podle modelové smlouvy OECD o zamezení dvojího zdanění mohou být daňové informace vyměňovány třemi způsoby, a to na dožádání, automaticky a spontánně:

1) *Na dožádání*

Výměna formou dožádání je v současné době nejčastější způsob, jakým výměna informací probíhá. Žádost o poskytnutí informací formou mezinárodní výměny by měla nastat až jako poslední možnost, po vyčerpání všech dalších

zdrojů. Dožadující strana žádá relevantní informace po dožadované straně, a to vždy pouze pro jeden specifický případ. Komentář k článku 26 nejnovější modelové smlouvy OECD ale zmiňuje také možnost tzv. skupinových žádostí, umožňující žádat informace o skupině poplatníků neidentifikovaných individuálně, v případě poskytnutí dostatečných informací o dané skupině a okolnostech. [3] [4] Skupinové žádosti byly možné i před přidáním tohoto komentáře do modelové smlouvy OECD. Například švýcarský nejvyšší soud ve svém rozsudku v září 2016 konstatoval, že mezinárodní dožádání nemusí obsahovat konkrétní jména poplatníků, ale stačí dostatek informací k identifikaci těchto poplatníků. [53]

2) *Automatická*

V případě automatické výměny informací se jedná o výměnu na pravidelné bázi, v určitých časových intervalech a bez specifické žádosti druhého smluvního státu. Informace o jedné či několika kategoriích příjmů mající zdroj v jednom smluvním státě jsou v tomto případě systematicky posílány do druhého smluvního státu. Příkladem kategorií příjmů mohou být například dividendy, úrokové příjmy či kapitálové zisky. V roce 2013 došlo globální společenství ke konsenzu ve prospěch automatické výměny informací jako nového standardu. [1] [4]

3) *Spontánní*

Spontánní forma výměny daňových informací nastává například v případě, kdy smluvní stát získá určité informace během vlastního vnitrostátního šetření, které se jeví jako relevantní pro druhý smluvní stát. Smluvní stát odesílající informace tedy ze své vlastní iniciativy, bez předchozí žádosti, poskytne druhému smluvnímu státu informace. [3] [4]

V určitých případech může dojít ke kombinaci všech výše zmíněných forem výměny informací a naopak v jiných situacích mohou být rozdíly mezi nimi zcela setřeny. Příkladem takové situace může být například, pokud smluvní stát při zpracování žádosti pošle spontánně i další relevantní informaci druhému státu. Smluvní státy nejsou těmito metodami limitovány, a pokud uznají za vhodné, mohou využít i jiné možnosti získání relevantních informací. Jako příklad je možné uvést simultánní daňová šetření či daňová šetření v zahraničí. [3]

3.3 Smlouvy o výměně informací v daňových záležitostech (TIEA)

Základní ideou smluv o výměně informací v daňových záležitostech bylo vytvoření prostředku výměny informací se státy, které obvykle nejsou kooperativní v daňových záležitostech. Takovými státy byly především, takzvané daňové ráje, tedy státy s preferenčním daňovým režimem, kde nejsou uvalovány daně z příjmů. Cílem států OECD tedy bylo získat informace o svých rezidentech, podnikajících prostřednictvím těchto jurisdikcí, přičemž uzavírání smluv o zamezení dvojího zdanění nemělo s přihlédnutím k neexistenci daní z příjmů opodstatnění. [1]

První organizací, která se začala zabývat možností vytvoření takovéto smlouvy, byla Pracovní skupina Globálního fóra OECD, zaměřená na transparentnost a výměnu informací pro daňové účely. Pracovní skupina byla složena jak ze zástupců států OECD, tak ze států jako například Bermudy, Seychely či Kajmanské ostrovy, tradičně řazené mezi daňové ráje. Na základě výsledků pracovní skupiny OECD byla v roce 2002 publikována Modelová smlouva o výměně informací v daňových záležitostech. Tato smlouva byla nezávazným instrumentem, sloužící jako vzor, který má pomoci smluvním státům při vyjednávání podmínek bilaterálních, či multilaterálních smluv o výměně informací. [5]

V několika následujících letech po roce 2002 bylo uzavřeno pouze několik smluv o výměně informací v daňových záležitostech, avšak s rostoucím tlakem ze strany mezinárodního společenství jich postupem času stále přibývalo. Velkým milníkem byla finanční krize v roce 2008, po níž vzrostla snaha států zvýšit své národní příjmy, a to mimo jiné i bojem proti daňovým únikům. Daňová transparentnost byla hlavním tématem summitů G20¹, po nichž OECD vytvořila zprávu na pokrok zkoumaných států Globálním fórem OECD v oblasti implementace mezinárodně smluvených standardů transparentnosti a výměny informací v daňových záležitostech. Země byly v této zprávě rozdělené do čtyř kategorií v závislosti na úrovni implementace zmíněných standardů. Aby státy mohly být vyřazeny z kategorie daňových rájů, musely mít uzavřených alespoň 12 smluv o výměně informací v daňových záležitostech. Krátce nato odstartovala velká vlna uzavřených smluv

¹ Skupina největších ekonomik světa skládající se z 19 států a Evropské unie. Členskými státy jsou Argentina, Austrálie, Brazílie, Čína, Francie, Indie, Indonésie, Itálie, Japonsko, JAR, Jižní Korea, Kanada, Mexiko, Německo, Rusko, Saudská Arábie, Spojené království a Turecko.

TIEA. [5] V současné době existuje globálně více než 1000 smluv o výměně informací v daňových záležitostech. [1]

Nevýhodou smluv o výměně informací v daňových záležitostech byla forma výměny informací, která se omezovala pouze na výměnu formou na dožádání. To se změnilo v roce 2015, kdy OECD publikovala protokol k modelové smlouvě, umožňující rozšíření smlouvy i o automatickou a spontánní formu výměny informací. [6]

Česká republika má v současné době uzavřených 13 smluv o výměně informací v daňových záležitostech. Příklady smluvních států jsou například Britské Panenské ostrovy, Monacké knížectví či Belize. [7]

3.4 Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech

Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech (tzv. Štrasburská úmluva) byla vytvořena na základě spolupráce mezi Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj a Radou Evropy v roce 1988. Od tohoto roku mohly členské státy obou organizací k této úmluvě přistoupit. Po ratifikaci pěti členskými státy vstoupila úmluva v platnost dne 1. května 1995. [1] Úmluva představuje nejkomplexnější multilaterální nástroj využitelný pro všechny formy daňové spolupráce v otázce řešení daňových úniků a vyhýbání se daňové povinnosti. [13]

Na základě výzvy států G20 na Londýnském summitu v roce 2009 byla Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech upravena, aby byla v souladu s mezinárodními standardy výměny daňových informací na žádost, a aby k ní mohly přistoupit i nečlenské státy OECD a EU [13]. Protokol měnící úmluvu byl schválen v roce 2010 a upravená Úmluva ve znění protokolu vstoupila v platnost 1. června 2011. [14]

Výměna informací v rámci Úmluvy se vztahuje na všechny druhy daní v nejširším smyslu, včetně povinných příspěvků na sociální zabezpečení. Pouze cla jsou mimo působnost této Úmluvy, jelikož jsou upravena v rámci odlišné úmluvy. [1] Podle článku 4 Úmluvy si mají členské státy *vyměňovat především takové informace, u kterých se lze důvodně domnívat, že jsou významné pro správu nebo vymáhání jejich vnitrostátních právních předpisů týkajících se daní upravovaných Úmluvou.* Tato textace odpovídá článku 26 modelové smlouvy o zamezení dvojího zdanění OECD. Úmluva poskytuje pět

hlavních metod výměny informací, a to výměnu informací na žádost, automatickou výměnu informací, spontánní výměnu informací, souběžná daňová šetření a daňová šetření v zahraničí. V případě automatické výměny informací je nutná separátní dohoda smluvních států. Dalšími oblastmi, které Úmluva upravuje, jsou pomoc při vymáhání a doručování dokumentů. [14] V době podpisu mají státy právo uplatnit výhrady k formám správní spolupráce vyplývajícím z Úmluvy nebo k jednotlivým daním, na které se bude Úmluva pro daný stát vztahovat. [15].

K Úmluvě o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech již přistoupilo 116 jurisdikcí reprezentující země G20, OECD i některá významná finanční centra. [13]. Česká republika přistoupila k úmluvě dne 26. října 2012 a dne 27. ledna 2014 byla vyhlášena ve sbírce mezinárodních smluv pod číslem 2/2014. V platnost Úmluva vstoupila 1. února 2014. Česká republika si v době podpisu neuplatila žádné výhrady. [15]

Úmluva umožňuje správcům daně členských států Evropské Unie výběr instrumentu mezinárodní spolupráce, který je pro ně s ohledem na právní úpravu daného státu nejvýhodnější. Článek 27 odst. 2 Úmluvy implikuje, že platná evropská právní úprava je nadřazena použití Úmluvy, pokud Úmluva neumožňuje širší spolupráci pro členské státy Evropské unie. [15]

3.5 FATCA

Termín FATCA je zkratka slovního spojení Foreign Account Tax Compliance Act (česky Zákon o zdaňování zahraničních účtů rezidentů USA). Jedná se o americký zákon, který vstoupil v platnost dne 18. března 2010. Cílem tohoto zákona je zjistit informace o investicích daňových poplatníků USA, na něž se vztahuje povinnost danit své celosvětové příjmy u zahraničních subjektů, typicky finančních institucí. [10]

Přes široké rozšíření tohoto pojmu se ve skutečnosti zkratka FATCA ani celé spojení v samotném zákoně nikde neobjevuje. Návrh zákona tohoto názvu byl v roce 2008 projednáván Sněmovnou reprezentantů Spojených států amerických, avšak nebyl nikdy schválen. Ustanovení návrhu byla přesunuta do návrhu zákona s označením HIRE Act², který byl uzákoněn v roce 2010. I přesto je pojem FATCA hojně využíván, a to jak

² Hiring Incentives to Restore Employment Act

v odborné literatuře, tak i samotným Úřadem pro daňovou správu Spojených států (IRS – Internal Revenue Service). [16]

Důvody pro tak významný posun ke konceptu automatické výměny informací ze strany USA lze nalézt ve vysokém státním dluhu, který prohloubila finanční krize v roce 2008 či v několika medializovaných skandálech zahraničních bank, které pomáhaly svým americkým klientům skrývat jejich zdanitelné příjmy. [1]

3.5.1 Základní principy

Účelem FATCA je zajistit, aby všichni američtí majitelé zahraničních účtů ohlašovali IRS zůstatek či hodnotu těchto účtů. [1] Zákon zavedl jednak povinnost daňových poplatníků Spojených států amerických ohlašovat příslušným úřadům příjmy na svých zahraničních účtech a zároveň vyvíjí tlak na zahraniční finanční instituce, aby reportovaly informace o těchto poplatnících, kteří u nich mají zřízený účet. V případě, že by tyto finanční společnosti neposkytly požadované informace, vystavují se riziku uvalení srážkové daně ve výši 30 % na všechny transakce se zdrojem v USA. Za účty občanů USA jsou považovány účty, které jsou buď přímo amerických občanů, či účty právnických osob, které jsou významně vlastněny (alespoň 10% podíl na kapitálu nebo hlasovacích právech) nebo efektivně řízeny občany USA. O efektivní řízení se typicky jedná v případech, kdy existuje plná moc ve prospěch občana USA. [16] [1]

Hranice (tzv. de minimis) od které mají finanční instituce povinnost se daným účtem zabývat z hlediska due diligence (postupy náležité péče) je 50 000 dolarů v případě fyzických osob a 250 000 dolarů v případě právnických sob. Pokud má účet zůstatek či hodnotu nižší než je tato suma, reportovací povinnost se na něj nevztahuje. [17]

3.5.2 Kategorizace subjektů pro účely FATCA

Pro účely FATCA jsou všechny subjekty zařazeny do tří základních kategorií, a to finanční zahraniční instituce, nefinanční zahraniční entity a fyzické osoby. [16]

1) Finanční zahraniční instituce („FFI“)

Mezi FFI patří tradiční finanční instituce, jako jsou banky nebo makléři, ale také například investiční společnosti či penzijní fondy. [18] Tyto subjekty mají povinnost identifikovat a následně ohlásit IRS informace o účtech daňových

poplatníků USA, které jsou u nich vedeny, případně srazit dané procento z určitých druhů plateb z těchto účtů. Největší dopad má FATCA právě na FFI, jelikož jsou vystaveny zvýšeným nárokům na provádění due diligence. [19] Každá FFI musí požádat IRS o přidělení identifikačního čísla tzv. Global intermediary identification number (GIIN). V současné době je u IRS registrováno téměř 300 000 finančních institucí z celého světa. [18]

2) *Nefinanční zahraniční entity („NFFE“)*

Z pohledu zákona jsou NFFE takové zahraniční subjekty, které nespĺňují podmínky kategorie finančních institucí [1]. Finanční instituce mimo USA musejí identifikovat především informace o finančních účtech těchto subjektů, pod kterými si lze představit například holdingové společnosti. U NFFE je důležité rozdělení na aktivní a pasivní NFFE, jelikož identifikaci řídících osob, ohlášení, eventuálně sražení 30 % z plateb podléhají pouze pasivní NFFE. Pasivní NFFE je takový subjekt, jehož pasivní příjmy, mezi které patří například dividendy, úrokové platby, úroky z dluhopisů apod., překračují 50 % z celkových hrubých výnosů.

3) *Fyzické osoby*

Tato kategorie představuje fyzické osoby s daňovou příslušností v USA. Ke stanovení, zda je poplatník povinný platit daně v USA, slouží tzv. indicie. Mezi takové indicie patří například americké občanství, trvalý pobyt v USA, korespondenční či rezidentní adresa v USA, ale i americké telefonní číslo. [16]

3.5.3 **Mezvládní dohody (IGA)**

Při zrodu zákona FATCA američtí zákonodárci předpokládali, že jednotlivé zahraniční finanční instituce budou, prostřednictvím internetové rozhraní, ohlašovat informace přímo IRS. Toto nastavení však nebylo pro mnoho finančních institucí přijatelné, jelikož by se v určitých jurisdikcích dopouštěly porušení tamějších zákonů. Konkrétně legislativa v oblasti ochrany dat a bankovního tajemství finančních institucím zabráňovala posílat informace přímo IRS. [1]

Řešením tohoto problému se staly takzvané mezvládní dohody (IGA – intergovernmental agreements). V roce 2012 Ministerstvo financí USA a pět zemí EU

(Francie, Německo, Itálie, Španělsko a Spojené království) společně vyvinuly modelovou mezivládní dohodu, tzv. Model 1 IGA. [1] Podle této modelové smlouvy finanční instituce z dané jurisdikce zašlou získané informace o účtech daňových poplatníků USA svému finančnímu úřadu, který tyto informace následně pošle IRS v rámci automatické výměny informací. [20]

V reakci na tuto modelovou smlouvu začalo Japonsko a Švýcarsko ještě téhož roku jednat s představiteli Ministerstva financí USA o vlastní modelové smlouvě, která dostala název Model 2 IGA. [1] Tato verze modelové smlouvy se liší především v tom, že partnerské jurisdikce povolí svým finančním institucím přímé reportování předepsaných informací IRS. [20]

V současné době je uzavřených již 113 mezivládních dohod, z nichž převážná většina je založena na Modelu 1 IGA. Při jednáních o mezivládních dohodách mezi Ministerstvem financí USA a ostatními státy světa hrají roli také již uzavřené smlouvy o zamezení dvojího zdanění či výměně informací. Ve výsledku se tedy i smlouvy založené na Modelu IGA 1 mohou značně lišit. V závislosti na předchozích vztazích je také určena reciprocita výměny informací, přičemž ne vždy jsou Spojené státy americké ochotné či schopné poskytnout informace o finančních účtech daňových poplatníků smluvních partnerů v USA. [21]

3.5.4 Srážková „daň“

Pokud fyzická osoba odmítne poskytnout informace o svém statusu z pohledu FATCA či nefinanční zahraniční entita nedokáže prokázat, že američtí daňoví poplatníci v nich nemají podstatný vliv či efektivní kontrolu, stávají se takzvanými „vzpurnými“ držiteli účtů. U takto identifikovaných účtů je finanční instituce povinna srazit 30 % z určitých druhů plateb. Tato srážka je následně převedena IRS. Jedná se tedy spíše o pokutu za neplnění povinností než o srážkovou daň v klasickém slova smyslu. [16]

Srážkou může být postižena také finanční instituce, pokud odmítne spolupráci s IRS. V takovém případě je finanční instituce označována jako „nespolupracující“ a všechny platby se zdrojem v USA podléhají srážce 30 % stejně jako v případě fyzických osob a entit. [1]

3.5.5 Spolupráce mezi USA a Českou republikou

Česká republika uzavřela se Spojenými státy americkými dne 4. srpna 2014 *Dohodu o zlepšení dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku a s ohledem na právní předpisy Spojených států amerických o informacích a jejich oznamování obecně známé jako Foreign Account Tax Compliance Act*, stanovující postupy náležité péče pro oznamující finanční instituce. V platnost tato dohoda vstoupila dne 18. prosince 2014. Jako interpretativní text dohody slouží Memorandum o porozumění, které bylo smluvními stranami dojednáno spolu s dohodou. [22]

Dohoda byla uzavřena na základě Modelu 1 IGA. Získané informace jsou tedy v souladu s dohodou vyměňované na základě článku 27 smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi Českou republikou a USA uzavřenou dne 23. prosince 1993 na úrovni finančních úřadů. [23]

Výměna informací mezi Českou republikou a USA vzhledem k FATCA byla také definována zákonem č. 330/2014 Sb. o výměně informací o finančních účtech se Spojenými státy americkými pro účely správy daní. Tento zákon byl však spolu s přijetím zákona č. 105/2016 Sb. zrušen. Ustanovení týkající se problematiky výměny informací s USA byla převzata do zákona 164/2013 Sb. o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů. [22]

3.6 OECD Standard pro automatickou výměnu informací o finančních účtech v oblasti daní

Po vzoru FATCA se i ostatní světové organizace začaly zabývat myšlenkou automatické výměny informací v daňových záležitostech. Konkrétně Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj na žádost států G20 započala v roce 2012 práci na standardu pro výměnu informací o finančních účtech zahraničních subjektů. [1] Výsledkem její práce je společný standard pro automatickou výměnu informací o finančních účtech v oblasti daní. Zásadní dokument OECD „Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters“ upravující celý společný standard je rozdělen do několika částí: [24]

- **Common Reporting Standard (CRS)**
- **Model Competent Authority Agreement (CAA)**
- Komentář k CAA a CRS
- Uživatelská příručka k CRS XML schématu

Common Reporting Standard upravuje postupy náležité péče ve vztahu k finančním účtům, které by měly jednotlivé finanční instituce zavést, přičemž tyto postupy by měly být implementovány do vnitrostátních zákonů jednotlivých států. Modelová CAA, v překladu Modelová dohoda příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech, představuje instrument, aktivující automatickou výměnu informací mezi státy, které přistoupily ke standardu. Velký význam má především Mnohostranná dohoda příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech (MCAA) upravující pravidla mezinárodní výměny informací na multilaterální bázi. Komentář k CCA a CRS slouží jako výkladový materiál a uživatelská příručka k CRS XML schématu řeší technické řešení a zabezpečení výměny dat. [24]

Přestože Standard OECD významně čerpá ze zákona FATCA, lze mezi těmito instrumenty nalézt významné rozdíly. V případě Standardu se především nejedná o zákon, ale rámec, který by měly jednotlivé státy implementovat do svých vnitrostátních zákonů. Dále se v rámci Standardu již nejedná o výměnu informací o daňových poplatnících jednoho státu, ale o výměnu mezi všemi podílejícími se státy. Další rozdíly spočívají v přístupu k určení rezidence nebo absencí vynuocovacích nástrojů, které ve FATCA představuje srážková daň na „vzporné“ daňové poplatníky či „nespolupracující“ finanční instituce. [16]

Již více než sto jurisdikcí se zavázalo vyměňovat informace podle CRS pravidel, přičemž automatická výměna informací je u většiny z nich upravena Mnohostrannou dohodou MCAA. Ke konci roku 2017 již existovalo více než 2600 bilaterálních vztahů ve vztahu k automatické výměně informací. [25]

3.6.1 Vývoj společného standardu OECD

Pomyslnou startovací čarou pro globální automatickou výměnu informací v daňových záležitostech byl rok 2012 a souhlas států G5³ s vytvořením mezivládních dohod IGA pro výměnu informací v rámci FATCA. [1] Tyto státy následující rok oznámily svůj záměr vyměňovat typově stejné informace jako v rámci FATCA i mezi sebou. [27]

V návaznosti na závazek států G8 učinit automatickou výměnu informací novým globálním standardem v červnu 2013 se lídři států G20 na svém summitu v září 2013 rozhodli plně podpořit návrh OECD na vytvoření globálního modelu automatické výměny informací a požádali OECD o předložení jednotného standardu na summitu G20 v únoru 2014. Na tomto summitu byl standard schválen a podpořen zástupci G20 a ještě téhož roku podpořen mnoha státy OECD, které se zavázaly pravidla promptně implementovat do svých národních zákonů. [27] První výměna proběhla v září 2017. [1]

3.6.2 Common reporting standard (CRS)

První podskupinou Standardu pro výměnu informací je tzv. Common reporting standard. CRS lze chápat jako přípravné stádium pro globální výměnu informací, jelikož se jedná o jednotný soubor detailních pravidel náležitě péče, jímž se mají povinné finanční instituce, mající reportovací povinnost, řídit. Jak již bylo řečeno, CRS poskytuje rámec pravidel náležitě péče, které je však nutné implementovat do vnitrostátních pravidel zúčastněných států. Dokud daný stát nemá pravidla zahrnuta ve svých zákonech, výměna není možná. [16]

Common reporting standard ukládá pravidla vyžadující, aby povinné finanční instituce reportovaly informace o reportovatelných účtech a dodržovaly dané postupy náležitě péče. Povinné finanční instituce zahrnují mimo klasické banky také například svěřenské účty, investiční společnosti a další instituce specifikované Standardem. [1] Informace o oznamovaných účtech zahrnují veškeré investiční příjmy, jako jsou úrokové příjmy, dividendy, příjmy z pojistných smluv apod. nebo také tržby z prodeje finančních aktiv. [28]

³ Francie, Itálie, Německo, Španělsko a Spojené království

1) *Subjekty v rámci CRS*

a) Finanční instituce

Finanční instituce se v souladu s CRS dělí na již zmíněné tzv. povinné a nepovinné, které jsou vyjmuty z reportovací povinnosti. Mezi takové instituce patří například vládní subjekty, centrální banky, penzijní fondy apod.. [24]

b) Držitelé účtů

Podle pravidel CRS mají povinné finanční instituce identifikovat především tzv. reportovatelné účty, tedy finanční účty držené jednou nebo více reportovatelnými osobami (osoby daňově rezidentní v jiném zúčastněném státě) nebo pasivní nefinanční entitou, kontrolovanou jednou nebo více reportovatelnými osobami. Definice aktivních a pasivních nefinančních entit je prakticky shodná jako v případě zákona FATCA. [16]

c) Správce daně

Neméně důležitou roli hrají v celém procesu také správci daně jednotlivých zúčastněných států. Právě oni získávají data od povinných finančních institucí v dané jurisdikci, které musejí následně rozeslat ostatním správcům daně zúčastněných států. Tato část je administrativně i finančně nákladná, jelikož je nutné data od finančních institucí roztrždit podle daných jurisdikcí a zajistit zabezpečení dat při výměně. [16]

2) *Implementace CRS*

Na počátku procesu identifikace reportovatelných osob je nutné rozdělit držitele účtů dle několika faktorů, a to zda se jedná o nový či již existující účet, účet s vysokou nebo nízkou hodnotou⁴ nebo zda je účet držen fyzickou nebo právnickou osobou. Kategorie vytvořené dle těchto faktorů podléhají rozdílnému charakteru a rozsahu pravidel náležité péče. [24]

⁴ Za účet s nízkou hodnotou se považuje účet se zůstatkem či hodnotou do jednoho milionu dolarů

I v případě CRS existují tzv. de minimis hranice, určující zůstatek či hodnotu účtu dle které lze stanovit finanční účty s nízkým rizikem daňového úniku, které tedy nemusí podléhat přezkoumání finančními institucemi. Zůstatek či hodnota se stanovuje k 31.12. daného roku. Na rozdíl od FATCA se však hranice týkají pouze existujících účtů právnických osob. [16]

	Právnická osoba	Fyzická osoba
Existující účty	250 000 USD	Bez hranice
Nové účty	Bez hranice	Bez hranice

Tabulka 1 De minimis hranice u FATCA

Standard v částech II až VII popisuje postupy náležitě péče vzhledem k finančním účtům:

a) Existující účty fyzických osob

Vzhledem k absenci de minimis hranice u tohoto typu účtů podléhají přezkoumání všechny účty fyzických osob držených u finanční instituce. V případě účtů s nízkou hodnotou je finanční instituce povinna zjistit rezidenční adresu osoby a tuto může použít pro účely stanovení daňové rezidence.

Existující účty fyzických osob s vyšší hodnotou podléhají zvýšeným nárokům náležitě péče a finanční instituce musí prohledat elektronické i papírové záznamy a hledat v nich indicie poukazující na daňovou rezidenci osoby v jiném státě. Tyto indicie mohou být například poštovní adresa či telefonní číslo v jiné jurisdikci. Osoba by také měla poskytnout prohlášení o daňovém rezidentství jako součást dokumentace. [24]

b) Existující účty právnických osob

Pokud má existující účet právnické osoby zůstatek či hodnotu k 31.12. daného roku nižší než 250 000 USD, finanční instituce nemusí provádět přezkoumání ani účet reportovat. Neplatí to však vždy, jelikož zúčastněné státy mají možnost během implementace CRS do vnitrostátních zákonů, tuto hranici nevyužít.

V případě, že účet podléhá přezkoumání, finanční instituce musí především zjistit zda se jedná o reportovatelnou entitu (mající daňový domicil v jiném státě) a

následně určit zda je nefinanční entita aktivní či pasivní. V případě aktivní nefinanční entity přezkoumání končí zjištěním jejího aktivního charakteru. Pokud se však jedná o pasivní nefinanční entitu, tak jsou finanční instituce povinny identifikovat osoby kontrolující tuto entitu, tedy vlastníci alespoň 25% podíl na kapitálů nebo hlasovacích právech. I zde je by měl subjekt poskytnout prohlášení o daňovém rezidentství. [1]

c) Nové účty fyzických osob

U nových účtů je od fyzických osob při otevírání účtu vyžadováno Prohlášení o daňovém rezidentství, potvrzující daňový domicil klienta. De minimis hranice u těchto účtů není aplikovatelná. [24]

d) Nové účty právnických osob

Nové účty právnických osob podléhají v podstatě stejným pravidlům jako existující účty s absencí de minimis hranice. Prohlášení o daňovém rezidentství je vyžadováno stejné jako v případě fyzických osob. [1]

3.6.3 Model Competent Authority Agreement (CAA)

Modelová dohoda příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech představuje spojení mezi CRS a právním základem umožňující automatickou výměnu informací. [24] Právním základem může být například Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, bilaterální smlouva o výměně informací, evropská směrnice či dohoda mezi Evropskou Unií a třetími zeměmi. [25]

Modelová dohoda obsahuje řadu možností úpravy, aby korespondovala s potřebami smluvních států. Obsaženy jsou také ustanovení upravující utajení informací a ochranu dat. [24] Sekce 2 Modelové dohody obsahuje druhy informací, které by měly být mezi smluvními státy vyměňovány. Konkrétně se jedná o jméno, adresu, DIČ, místo a datum narození každé reportovatelné fyzické osoby a název, registrační adresu a DIČ každé reportovatelné právnické osoby. Dále by mělo být vyměňováno číslo daného účtu, název a identifikační číslo povinné finanční instituce a zůstatek či hodnota účtu ke konci příslušného roku. U schovatelských a depozitních účtů se druhy informací mírně liší. [1]

Právním základem většiny výměnných vztahů mezi jurisdikcemi je Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech z roku 1988, ve znění protokolu z roku 2010 a Multilaterální dohoda příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech (MCAA), která je založena právě na článku 6 Úmluvy. I přesto, že je automatická výměna informací založena na multilaterálním instrumentu, samotná výměna je bilaterální, vždy mezi dvěma státy. [25]

3.6.4 Implementace společného standardu v České republice

Česká republika implementovala pravidla náležité péče dle CRS do zákona 164/2013 Sb. o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů. Právním základem výměny je Štrasburská úmluva, a tedy dohoda MCAA, kterou tehdejší ministr financí Andrej Babiš podepsal v Berlíně, dne 29. října 2014. [28]

3.7 Směrnice EU

Na rozdíl od nepřímých daní, kde existuje právní základ pro harmonizaci na úrovni EU, neexistuje v evropském právu ustanovení, které by se týkalo harmonizace přímého zdanění. [1] Tato větší volnost a různorodost v oblasti přímého zdanění v rámci EU umožňuje některým daňovým poplatníkům vyhýbat se daním. Členské státy se proto dohodly na užší spolupráci s cílem řádného uplatňování svých daňových pravidel. [29]

3.7.1 Směrnice Rady 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní (DAC1)

Základním právním předpisem EU v oblasti výměny informací je Směrnice Rady 2011/16 EU o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS, často označovaná jako DAC⁵. Tato Směrnice určuje všechny nezbytné postupy pro lepší kooperaci mezi daňovými úřady členských států EU. Směrnice byla několikrát novelizována, aby rozšířila možnosti výměny informací a byla přizpůsobena aktuálním standardům výměny informací. [29] První verze Směrnice byla přijata Radou EU 15. února 2011 a byla následně publikována v Úředním věstníku Evropské unie dne 11. března 2011. Členským státům byla ponechána lhůta do 1. ledna 2013, aby implementovaly ustanovení Směrnice do svých zákonů. [30] Česká republika

⁵ zkratka z anglického názvu Directive on administrative cooperation

transponovala Směrnici do zákona č. 164/2013 Sb. ze dne 2. května 2013 o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů. [31]

Spolu s přijetím Směrnice DAC byla zrušena předchozí směrnice upravující mezinárodní spolupráci v oblasti daní Směrnice Rady 77/799/EHS ze dne 19. prosince 1977, která již nevyhovovala požadavkům současné mezinárodní spolupráce. [30]

Působnost Směrnice se vztahuje na všechny druhy daní s výjimkou DPH, cel, spotřebních daní a povinných příspěvků na sociální zabezpečení, jelikož ty jsou již upraveny v jiné legislativě unie. Z hlediska subjektů pokrývá směrnice fyzické osoby, právnické osoby, sdružení osob či jakákoli jiná právní uspořádání. [29]

Směrnice definuje tři formy výměny informací, a to na dožádání, spontánní a automatickou. Automatická výměna informací se v první verzi směrnice vztahovala pouze na příjmy ze zaměstnání, odměny ředitelů, produkty životního pojištění, důchody a vlastnictví a příjmy z nemovitostí. [30] Formy výměny informací korespondují s mezinárodními standardy vytvořené především OECD. Směrnice stanovuje, že státy si mají vyměňovat takové informace, o kterých se domnívají, že jsou významné pro druhý stát. [1] Mezi další formy spolupráce definovaných ve Směrnici patří účast při výkonech správce daně či souběžná daňová šetření. [30]

3.7.2 Směrnice Rady 2014/107/EU, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC2)

V reakci na vývoj automatické výměny informací o finančních účtech přijala Rada EU dne 9. prosince 2014 Směrnici Rady 2014/107/EU, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní. Automatická výměna informací se touto novelizací rozšířila z vyjmenovaných příjmů i na oblast finančních účtů. [29] Datum, do kterého musely členské státy novou Směrnici transponovat, bylo stanoveno na 31. prosince 2015 [32]. Směrnice byla implementována do legislativy České republiky zákonem č. 105/2016 Sb.. [31]

3.7.3 Směrnice Rady (EU) 2015/2376, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC3)

Další novelizace Směrnice rozšířila automatickou výměnu informací o předběžná daňová rozhodnutí s přeshraničním prvkem a předběžná posouzení převodních cen, která měla být podle dosavadních pravidel vyměňována spontánní výměnou. Novela byla provedena Směrnicí Rady (EU) 2016/2258, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní peněz. Novelizační směrnice byla přijata 8. prosince 2015 a musela být implementována do 31. prosince 2016. [33] V České republice byla transpozice směrnice provedena zákonem č. 92/2017 Sb.. [31]

3.7.4 Směrnice Rady (EU) 2016/881, kterou se mění Směrnice 2011/16/EU (DAC4)

Směrnice Rady (EU) 2016/881, kterou se mění Směrnice 2011/16/EU se zaměřuje na zamezení agresivního daňového plánování, zejména ze strany nadnárodních podniků, které mají v této oblasti nejširší možnosti. Toto rozšíření implementuje standardy vytvořené OECD, resp. prací na akci č. 13 opatření BEPS. O projektu BEPS a jeho vlivu na mezinárodní výměnu informací bude pojednávat následující kapitola této práce. [34] Směrnice byla transponována do českého práva zákonem 305/2017 Sb., který nabyl účinnosti dne 19. září 2017. [35]

3.7.5 Směrnice Rady (EU) 2016/2258, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC5)

Zatím poslední novela Směrnice Rady 2011/16/EU má za cíl umožnit správci daně přístup k informacím, získávaných povinnými finančními institucemi (zejména bankami) při uplatňování pravidel náležité péče podle tzv. 4. AML směrnice⁶. Správce daně by tedy měl mít jednodušší přístup k vyššímu množství informací od povinných institucí, než má nyní. Novelizační směrnice byla přijata dne 6. prosince 2016 a měla být implementována do národní legislativy členských států do 31. prosince 2017. Česká republika, i vzhledem k parlamentním volbám v roce 2017, nestihla do současné doby směrnici implementovat do svých zákonů. Novelizační zákon aktuálně prochází druhým čtením. [36]

⁶ 4. Anti money laundering directive - Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2015/849

3.7.6 Plánovaná směrnice rady, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU (DAC6)

Rada pro hospodářské a finanční věci EU (ECOFIN), složená z 28 ministrů financí členských zemí, dosáhla dne 13. března 2018 politické shody ve věci nové směrnice rady, kterou se mění Směrnice Rady 2011/16/EU. Nová směrnice bude zaměřená na boj proti agresivnímu daňovému plánování, prostřednictvím povinného reportování potenciálně agresivních daňových opatření správci daně. Reportovací povinnost budou mít fyzické a právnické osoby, využívající tyto opatření či zprostředkovatelé umožňující využití těchto opatření. Nová směrnice musí být ještě formálně přijata na dalším zasedání ECOFIN a následně vstoupí v platnost 20. dne po jejím zveřejnění v úředním věstníku EU. Členské státy musí transponovat novou směrnici do svých zákonů do 31. prosince 2019 a první výměna informací má proběhnout 31. září 2020. [51]

3.7.7 Směrnice Rady 2003/48/ES (Savings směrnice)

Savings směrnice, přijatá Radou EU v roce 2003 měla za úkol umožnit zdanění úrokových plateb vyplacených fyzickým osobám z jiných členských států. Dle směrnice musely členské státy poskytovat ostatním členským státům informace o úrokových platbách. Pokud členský stát odmítl informaci poskytnout, musel aplikovat srážkovou daň ve výši 35 %. [10] S přijetím novelizační směrnice 2014/107/EU, měnící Směrnici Rady 2011/16/EU již směrnice nebyla významná a docházelo by pouze ke konfliktům mezi těmito dvěma směrnicemi, a proto byla Savings směrnice v roce 2015 zrušena. [31]

3.8 Opatření proti erozi základů daně a převodu zisků (BEPS)

Nadnárodní korporace mají ze své pozice možnost použití legálních strategií daňového plánování, využívající mezery a nesrovnalosti v daňových systémech jednotlivých zemí k tomu, aby převedly svůj zisk do zemí s nižším daňovým zatížením. [37] Ve snaze potlačit tyto praktiky schválili v roce 2013 lídři G20 Opatření proti erozi základů daně a převodu zisků, vytvořené ve spolupráci se zeměmi OECD. [38] Po dvou letech, roce 2015, byl Projekt BEPS dokončen a skládá se z patnácti akcí, které mají vládám zúčastněných zemí poskytnout domácí i mezinárodní nástroje pro boj proti převádění zisku do jiných zemí. [37] Akce BEPS mají být implementovány do zákonů zúčastněných zemí nebo poskytnout mezinárodní instrument pro boj proti BEPS. Projekt BEPS se skládají z akcí: [39]

- Akce 1 - Daňové výzvy digitální ekonomiky
- Akce 2 - Neutralizace efektů hybridních schémat
- Akce 3 - Navržení efektivních pravidel pro kontrolované zahraniční společnosti (CFC)
- Akce 4 - Omezení odečitatelnosti úroků
- Akce 5 - Efektivnější členění škodlivým daňovým praktikám
- Akce 6 - Zabránění zneužívání smluv o zamezení dvojího zdanění
- Akce 7 - Zabránění umělému obcházení statutu stálé provozovny
- Akce 8 - Přizpůsobení převodních cen ekonomické hodnotě (Akce 8-10)
- Akce 11 - Měření a monitorování BEPS
- Akce 12 - Povinné oznamování schémat agresivního daňového plánování
- Akce 13 - Dokumentace převodních cen a Country-by-country reporting
- Akce 14 - Zefektivnění mechanismu řešení mezinárodních daňových sporů
- Akce 15 - Mnohostranná nástroj pro změnu dvoustranných daňových smluv

Po zveřejnění akcí BEPS vytvořily G20 a OECD mezinárodní iniciativu, která umožňuje státům spolupracovat s G20 a OECD na standardech ohledně problematiky BEPS a zároveň monitorovat stav implementace celého balíčku BEPS. K iniciativě se po setkáních v Japonsku v roce 2016 a ve Francii v roce 2017 připojilo již více než 100 států. Aby se mohl stát připojit k iniciativě, musel se zavázat k implementaci minimálního standardu BEPS a zaplatit členských poplatků ve výši 20 000 euro. [38] Minimální standard BEPS zahrnuje implementaci akcí 5, 6, 13 a 14. [37]

Pro účely této práce, která se zabývá instrumenty pro výměnu informací, bude dále popsána pouze akce 13, která představuje oznamovací část projektu BEPS.

3.8.1 Akce 13 - Dokumentace převodních cen a Country-by-country reporting

Akce 13 Projektu BEPS se zaměřuje na zvýšení transparentnosti přes dokumentaci a reportování nadnárodních podniků. Akce zavádí požadavky na nadnárodní korporace, aby poskytly relevantním daňovým úřadům informace o rozdělení jejich globálních aktivit, zaplacených daní v jednotlivých zemích a data o převodních cenách. [16]

OECD vytvořila třístupňový přístup k dokumentaci o převodních cenách, skládající se z tzv. Základního dokumentu (Master file), Lokálního dokumentu (Local file) a Zpráv dle jednotlivých zemí (country by country reporting). [40]

1) *Základní dokument (Master file)*

Základní dokument by měl obsahovat přehled o podnikání skupiny jako celku a poskytovat informace o celosvětovém předmětu podnikání, přístupu k převodním cenám a přesunu příjmů a ekonomických aktivit v rámci skupiny. Konkrétně by měl základní dokument obsahovat informace o organizační struktuře, předmětu podnikání skupiny, nehmotných aktivech, vnitroskupinových finančních vztazích a také konsolidované účetní a daňové výkazy. [40]

2) *Lokální dokument (Local file)*

Lokální dokument by měl naopak obsahovat detailnější informace o entitách rezidentních v dané jurisdikci a příslušných vnitroskupinových transakcích. Informace obsažené v lokálním dokumentu by měly zahrnovat organizační strukturu a popis předmětu podnikání dané zahraniční entity, transakce se spojenými osobami a relevantní účetní a daňové výkazy. [40]

3) *Zpráva dle jednotlivých zemí (country by country reporting - CbCR)*

Dle Závěrečné zprávy akce 13 BEPS budou muset nadnárodní společnosti s konsolidovaným obrátem nad 750 milionů euro každoročně reportovat informace, předepsané v příloze této zprávy. [41] Mezi poskytované informace patří jurisdikce, zisk nebo ztráta před zdaněním, zaplacená daň z příjmů, splatná daň z příjmů, základní kapitál, nerozdělené zisky, počet zaměstnanců, hmotná aktiva kromě peněz a peněžních ekvivalentů. [40]

Státy, které se zavázaly k přijetí pravidel BEPS by měly implementovat CbCR do své národní legislativy. CbCR je upraveno i v evropském právu směrnicí Rady (EU) 2016/881. [34] Daňové správy by po přijetí relevantních informací měly tyto informace vyměňovat v rámci automatické výměny informací, a to na základě příslušného instrumentu. OECD vytvořila tři modelové dohody příslušných orgánů o automatické výměně informací, které pokrývají výměnu na základě Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, bilaterálních smluv o zamezení dvojího zdanění a dohod TIEA. [40]

Česká republika přistoupila k Mnohostranně dohodě příslušných orgánů o automatické výměně informací vzhledem k CbCR dne 26. ledna 2017 v Paříži a zároveň implementovala CbCR zákonem č. 305/2017 Sb. Základní dokument ani lokální dokumenty ještě nebyly Českou republikou implementovány. [42]

3.9 Přímé zahraniční investice

Po zrušení devizového zákona v roce 2016 již není v české legislativě zakotvena žádná definice přímých zahraničních investic. Všeobecně uznávanou se však stala definice OECD, která přímé zahraniční investice definuje jako *takové investice, které odrážejí záměr rezidentní společnosti jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu (společnost přímé investice), která je rezidentní v ekonomice jiné než je ekonomika přímého investora*. Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a společností přímé investice a významný stupeň vlivu na management společnosti. [43]

Důkazem takového dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem rezidentním v jedné ekonomice a společností přímé investice v jiné ekonomice je dle OECD přímé či nepřímé vlastnictví alespoň deseti procent hlasovacích práv ve společnosti přímé investice. [43] PZI však nezahrnují pouze původní transakci, ale i všechny následující transakce mezi přímým investorem, společností přímé investice a přidruženými podniky [44]

Společnosti přímé investice lze rozdělit do několika kategorií, a to podle procenta podílu přímého investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech. Pokud podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech přesahuje 50 %, pak se jedná o tzv. dceřiné společnosti. V případě podílu 10-50 % jde o přidružené společnosti a poslední kategorií jsou pobočky, u kterých se jedná například o 100% vlastněná trvalá zastoupení nebo kanceláře přímého investora. [44]

Mezi komponenty přímé zahraniční investice patří mimo podílu na základním kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, obsahující úvěrové vztahy s přímým investorem. Složení přímé investice lze vyjádřit následujícím vztahem:

$$\text{Přímá investice} = \text{základní kapitál} + \text{reinvestovaný zisk} + \text{ostatní kapitál}$$

- 1) *Základní kapitál* obsahuje vklad přímého investora do základního kapitálu společnosti přímé investice
- 2) *Reinvestovaný zisk* je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend

Reinvestovaný zisk se dá také vyjádřit vztahem $\text{Reinvestovaný zisk} = \text{Nerozdělený zisk minulých období} + \text{výsledek hospodaření běžného období po zdanění} - \text{dividendy}$

- 3) *Ostatní zisk* obsahuje zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich afilovanými podniky a ostatními podniky ve skupině. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích. [44]

3.10 Daňové ráje

Termín daňový ráj se v literatuře objevuje již od 50. let dvacátého století, ale přesto neexistuje do dnešní doby jednotná definice, která by vystihovala podstatu tohoto termínu. [45]. V nejobecnější rovině lze daňový ráj charakterizovat jako jurisdikci nabízející zahraničním investorům výhodné daňové podmínky.

OECD v roce 1998 definovala čtyři hlavní faktory pro identifikaci daňových rájů, které jsou (i) žádné, či pouze nominální daně z příjmů, (ii) neefektivní výměna informací, (iii) nedostatek transparentnosti a (iv) neexistence požadavku na podstatné podnikatelské aktivity. Dalším faktorem je tzv. Ring-fencing tedy režim, kdy jsou výhodné daňové podmínky aplikovatelné pouze na zahraniční příjmy a příjmy z území dané jurisdikce jsou zdaněny určitou sazbou. Ring-fencing může mít podobu vyloučení daňových rezidentů z výhod preferenčního režimu a/nebo zákazu zahraničním subjektům podnikat v rámci daného území. OECD v posledních 20 letech vytvořila několik tzv. blacklistů nekooperativních režimů v daňových záležitostech, kam byly jednotlivé jurisdikce přidávány a odebrány v závislosti na implementaci různorodých instrumentů a podepisování smluv zvyšujících transparentnost a efektivitu výměny informací. [46]

Spolu s termínem daňový ráj je také často skloňován pojem offshore, označující malé (často) ostrovní státy či menší závislá území. Mezi offshore jurisdikce lze zařadit

státy jako Bahamy, Seychely, Marshallovy ostrovy či Monako. Druhou kategorií, zvanou onshore představují velké státy, které však také nabízejí určité daňové výhody. Typicky se souvislosti s onshore jurisdikcemi mluví například o Kypru, Velké Británii či Irsku. [47]

Je třeba zmínit, že použití jurisdikcí označovaných jako daňové ráje v rámci podnikatelské činnosti subjektů neznamena automaticky dopuštění se daňových úniků. V drtivé většině případů se jedná o tzv. tax avoidance, tedy vyhýbání se daňové povinnosti zcela legální cestou. [47]

4 Analytická část

Analytická část této práce je rozdělena do dvou hlavních podkapitol. První podkapitola sleduje trend vývoje počtu českých společností s vlastníkem z jedné z jurisdikcí označovaných jako daňové ráje, a následně je zkoumán vztah mezi uzavřenými smlouvami o výměně daňových informací TIEA a počtem českých společností s vlastníkem v těchto smluvních zemích. Obdobný koncept má i následující podkapitola, kde jsou použita data o objemu zahraničních investic z jurisdikcí označovaných jako daňové ráje do České republiky.

4.1 Vztah frekvence výměny daňových informací a počtu českých společností s vlastníkem z daňového ráje

První podkapitola analytické části se věnuje vlivu instrumentů mezinárodní výměny informací na počet českých společností s vlastníkem z daňového ráje. Úžeji je pak zkoumán vliv uzavírání dohod o výměně informací TIEA na počet českých společností s vlastníky z těchto smluvních zemí.

4.1.1 Vývoj počtu českých společností s vlastníkem z daňového ráje

V tabulce č. 2 je zobrazen časový vývoj českých společností s vlastníkem z daňových rájů mezi roky 2010 a 2017. Tabulka je sestavena na základě dat získaných společností Bisnode. Jedná se především o tzv. offshore jurisdikce, ať již smluvní či nesmluvní, ale i o několik tzv. onshore daňových rájů pro ilustraci vývoje i v této oblasti.

Tabulka 2 Vývoj počtu společností s vlastníkem z daňového ráje

Jurisdikce	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bahamské ostrovy	35	35	39	39	42	41	39	37
Belize	83	94	118	145	161	194	203	196
Bermudské ostrovy	5	5	7	7	5	5	5	4
Britské panenské ostrovy	422	438	455	453	452	433	414	384
Guernsey	28	29	30	29	28	31	25	23
Jersey	59	59	57	56	43	43	39	38
Kajmanské ostrovy	32	38	37	33	30	20	18	14
Kypr	1550	1705	1904	2018	2097	2151	2175	2205

Malta	92	102	122	149	177	223	259	302
Ostrov Man	35	34	35	33	40	39	34	32
Marshallovy ostrovy	5	5	14	31	55	90	133	150
Monako	64	54	51	60	72	61	63	67
Nizozemsko	4519	4501	4443	4368	4208	4194	3912	3755
Panama⁷	170	190	199	216	243	247	239	224
Seychelská republika	330	414	512	717	827	886	873	803

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Bisnode [48]

V případě uvedených onshore jurisdikcí lze sledovat dlouhodobý trend poklesu zájmu o Nizozemsko jako vlastníka českých společností, a to zřejmě ve prospěch Kypru, který Nizozemsko vystřídal jako oblíbenou jurisdikci pro holdingovou společnost, zejména díky nižší administrativní a cenové náročnosti. Mezi roky 2010 a 2017 klesl počet společností s vlastníkem v Nizozemsku o 764 a zároveň vzrostl počet společností s vlastníkem v Kyperské republice o 655. Ačkoli tyto změny ovlivňovalo jistě více dalších faktorů, uvedená data hovoří ve prospěch výše zmíněného trendu.

Velké změny lze pozorovat také u Malty, kde je možné sledovat zvýšení počtu českých společností s vlastníkem z této jurisdikce mezi roky 2010 a 2017 o 210, respektive o 228 %. Jedná se o stále více populární jurisdikci pro daňové plánování. Přestože daň z příjmů právnických osob zde činí 35 %, 6/7 této zaplacené daně lze nárokovat zpět v případě výplaty dividend zahraničním akcionářům. Efektivní sazba daně tedy činí přibližně 5 %.

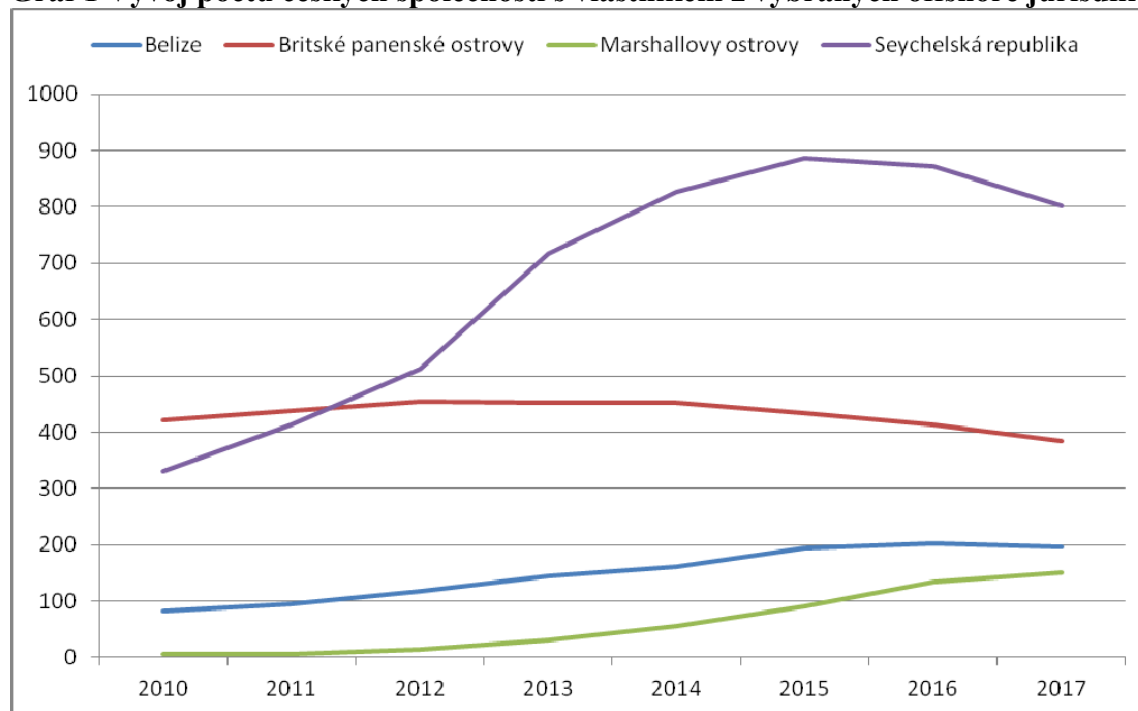
Pokud se jedná o offshore jurisdikce, tak z uvedených dat vyplývá, že v České republice došlo k nejvyššímu nárůstu společností s vlastníkem z Belize, Seychelské republiky a Marshallových ostrovů. V procentuálním vyjádření se mezi lety 2010 a 2017 zvýšil počet společností s vlastníkem z Belize o 136 %, počet společností s vlastníkem ze Seychelské republiky se zvýšil o 143 % a u Marshallových ostrovů došlo ke zvýšení o 2900 %. Tato znatelná změna souvisí s pozicí Marshallových ostrovů, jako offshore jurisdikce, která uzavírá minimum dohod o výměně informací TIEA, kterých do současné doby bylo uzavřeno celkem 14, a to zřejmě z důvodu splnění podmínky dvanácti dohod

⁷ Přestože je Panama považována za offshore jurisdikci, existuje mezi Panamou a Českou republikou od roku 2012 Smlouva o zamezení dvojího zdanění

TIEA pro vyloučení ze seznamu nespolupracujících daňových rájů. Marshallovy ostrovy jsou také jednou z posledních jurisdikcí na světě, kde je společně povoleno vydávat akcie na doručitele, nabízející vysoký stupeň anonymity vlastnictví. Belize a Seychelská republika nabízely alternativu za jurisdikce, které kolem roku 2012 začaly s Českou republikou podepisovat smlouvy o výměně informací TIEA, avšak i tyto dvě jurisdikce musely později na nátlak světových organizací začít dělat v této oblasti ústupky. Přehled uzavřených dohod TIEA je uveden v příloze č. 1.

V grafu níže lze sledovat vývoj počtu společností s vlastníkem z vybraných jurisdikcí mezi lety 2010 a 2017.

Graf 1 Vývoj počtu českých společností s vlastníkem z vybraných offshore jurisdikcí

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Bisnode [48]

Z grafu je patrné, že křivka vývoje počtu společností s vlastníkem z Marshallových ostrovů začíná signifikantně vzrůstat v letech 2012 a 2013, kdy Česká republika podepsala první dohody o výměně daňových informací TIEA. Do současné doby má křivka stále rostoucí tendenci, i když od roku 2016 je její charakter spíše konkávní.

Křivka vyjadřující vývoj počtu českých společností s vlastníkem z Belize má z počátku podobný průběh jako křivka znázorňující Marshallovy ostrovy, avšak mezi roky 2016 a 2017 začíná křivka klesat. Belize přitom v roce 2017 podepsalo s Českou

republikou dohodu o výměně daňových informací TIEA a výměna informací je od roku 2015 možná také na základě Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech.

V porovnání s ostatními offshore jurisdikcemi vlastnily společnosti z Britských panenských ostrovů v roce 2010 největší počet českých společností. U této jurisdikce je patrný pokles, avšak až od roku 2014, přestože smlouva o výměně informací byla podepsaná již na přelomu let 2012 a 2013.

Křivka znázorňující vývoj počtu českých společností s vlastníkem ze Seychelské republiky, která je dlouhodobě nesmluvním státem, má mezi roky 2010 a 2012 rostoucí charakter. Po roce 2012, kdy Česká republika podepsala první dohody o výměně informací TIEA, získává křivka ještě strmější průběh. V roce 2015 dosahuje křivka vrcholu a následně má již klesající průběh. Ve stejném roce Seychelská republika přistoupila k Úmluvě o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, na jejímž základě si vyměňuje informace 117 jurisdikcí včetně České republiky. Mezinárodní výměna informací na základě Úmluvy je možná od roku 2016. Křivka tedy zajímavě reaguje na postupné zavádění instrumentů výměny daňových informací. Přestože se jedná pouze o deskriptivní analýzu, data naznačují, že existuje vliv dohod TIEA na počet vlastníků českých společností z daňových rájů.

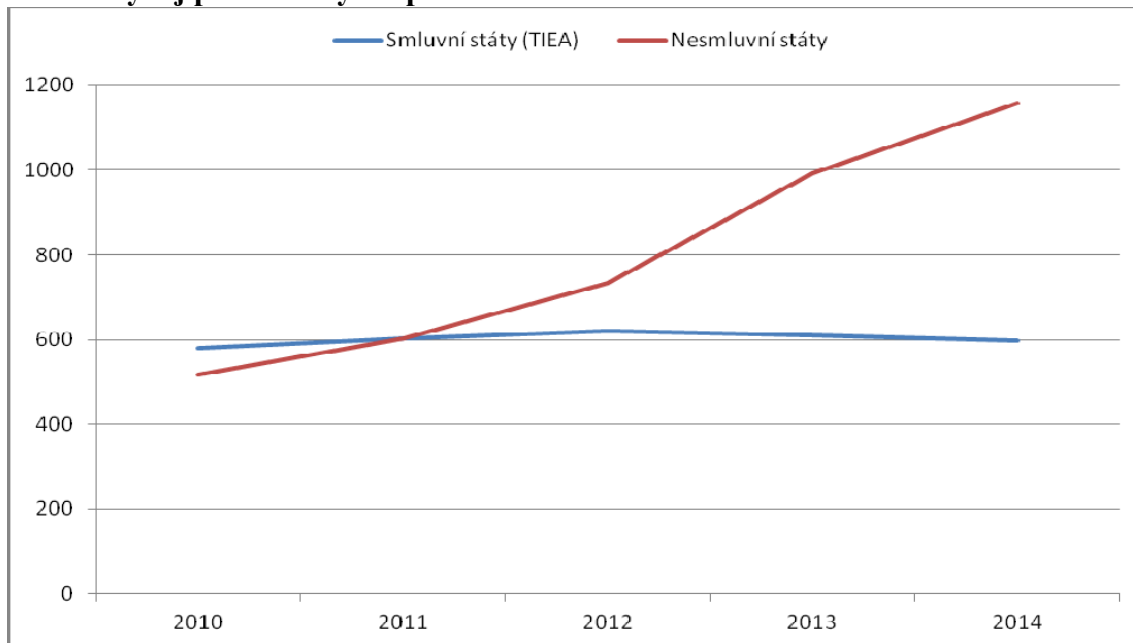
Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech vstoupila v České republice v platnost dne 1. února 2014 a je využitelná jako prostředek výměny informací od počátku roku 2015. [15] K Úmluvě přistoupilo kolem roku 2014 i několik dalších offshore jurisdikcí uvedených v tabulce č. 2. Konkrétně se jedná o Bermudské ostrovy, Britské panenské ostrovy, Guernsey, Jersey, Ostrov Man a Kajmanské ostrovy, u kterých je Úmluva použitelná jako prostředek mezinárodní výměny informací od roku 2015. V případě Belize je úmluva využitelná již od roku 2014 a u Marshallových ostrovů a Monaka je možné vyměňovat informace na základě Úmluvy od roku 2018. Aby byla výměna informací možná, musí být Úmluva využitelná jako nástroj výměny informací u obou daných států. [52] Z uvedených dat je možné usuzovat, že zavedení Úmluvy jako dalšího nástroje také přispělo k úbytku českých společností s vlastníkem z daňového ráje. Nejvíce znatelná změna je u již zmíněné Seychelské republiky. U ostatních jurisdikcí je těžko

odlišitelné, zda je pokles způsoben pokračující reakcí na uzavření dohod TIEA či zavedení Úmluvy.

4.1.2 Vývoj počtu českých společností s vlastníkem ze smluvních a nesmluvních států TIEA

Následující graf zobrazuje vývoj počtu společností s vlastníkem z daňových rájů, které mezi lety 2010 a 2014 podepsaly s Českou republikou dohodu o výměně daňových informací TIEA a těch, které dohody nepodepsaly. Smluvní státy představují Bermudy, Britské panenské ostrovy, Guernsey, Jersey, Kajmanské ostrovy a Ostrov Man. Nesmluvní státy v grafu představují Bahamské ostrovy, Belize, Marshallovy ostrovy, Seychelská republika a Monako. Časový úsek 2010 – 2014 byl vybrán, jelikož v dalších letech byly podepsány další relevantní dohody a některé výše zmíněné jurisdikce začaly vyměňovat informace na základě Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech.

Graf 2 Vývoj počtu českých společností s vlastníkem ze smluvních/ nesmluvních států

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Bisnode [48]

Počet českých společností s vlastníky ze států, které mezi roky 2010 a 2014 uzavřely s Českou republikou dohodu o výměně daňových informací TIEA nezaznamenaly znatelný vývoj a jejich počet zůstal takřka nezměněný. Naopak počet českých společností s vlastníky z nesmluvních států se více než zdvojnásobil a křivka znázorňující tento počet má jasně rostoucí průběh.

4.1.3 Vliv smluv o výměně informací TIEA na počet českých společností s vlastníkem z daňového ráje

Pro sofistikovanější vyčíslení vlivu smluv o výměně informací TIEA na počet českých společností s vlastníkem z jurisdikcí považovaných za daňové ráje byla vybrána ekonometrická metoda „first differences“. Tato metoda byla vybrána, jelikož jsou k dispozici panelová data států, která nejsou nezávisle vybrána a mohou obsahovat nepozorovatelný/neměřitelný efekt a_i . V případě použití běžné metody nejmenších čtverců by mohly být získány výsledky, které by byly vychýlené a nekonzistentní. Metoda „first differences“ eliminuje tento problém způsobem, že od sebe jsou odečteny 2 rovnice, a tedy tento nepozorovatelný efekt zmizí. [55] Matematicky lze výše zmíněné vyjádřit jako:

$$y_{i2} = \alpha + \beta x_{i2} + a_i + u_{i2} (t = 2)$$

$$y_{i1} = \alpha + \beta x_{i1} + a_i + u_{i1} (t = 1)$$

$$\Delta y_i = \beta \Delta x_i + \Delta u_i$$

Další nezanedbatelná výhoda této metody spočívá v tom, že se znatelně sníží variace nezávislých proměnných a tím pádem i směrodatná odchylka, a výsledky tím mohou získat na své signifikanci.

Pro účely ekonometrického modelu byly vybrány jak jurisdikce, které mezi roky 2010 a 2014 podepsaly s Českou republikou dohodu o výměně informací TIEA, tak i jurisdikce, které v tomto období neměly podepsanou s Českou republikou smlouvu TIEA ani žádnou obdobnou smlouvu. Pro přehlednost byla vstupní data zpracována do tabulky níže.

Tabulka 3 Data pro ekonometrický model

Jurisdikce	Smlouva	Počet 2010	Počet 2014	Absolutní rozdíl
Bahamské ostrovy	Nesmluvní	35	42	7
Belize	Nesmluvní	83	161	78
Marshallovy ostrovy	Nesmluvní	5	55	50
Seychelská republika	Nesmluvní	330	827	497
Monako	Nesmluvní	64	72	8
Bermudské ostrovy	TIEA	5	5	0
Britské panenské ostrovy	TIEA	422	452	30

Guernsey	TIEA	28	28	0
Jersey	TIEA	59	43	-16
Kajmanské ostrovy	TIEA	32	30	-2
Ostrov Man	TIEA	35	40	5

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Bisnode [48]

Jak ukazuje tabulka, bylo vybráno celkem 11 jurisdikcí, z nichž šest mezi roky 2010-2014 podepsalo s Českou republikou smlouvu o výměně daňových informací TIEA a pět, které žádnou obdobnou smlouvu s Českou republikou neuzavřelo.

Pro pozorování vlivu uzavírání smluv TIEA na počet českých společností s vlastníky z jurisdikcí považovaných za daňové ráje byla použita data z roku 2010, kdy ještě Česká republika neuzavřela žádnou dohodu o výměně informací TIEA s žádným státem, a zároveň existuje dostatečný časový odstup od roku 2012, kdy byla většina těchto smluv podepsána a vliv by tedy neměla mít ani příprava těchto smluv, která mohla ovlivnit rozhodování daňových subjektů již před podpisem těchto dohod a jejich vstupem v platnost. Druhým vybraným časovým obdobím je rok 2014, kdy již byly podepsány dohody TIEA se státy uvedenými v tabulce č. 3, opět s dostatečným odstupem od roku 2012, aby již byl patrný vliv, který uzavírání smluv TIEA mohlo mít. Uzavření či neuzavření smlouvy TIEA působí v modelu jako nezávislá dummy proměnná, a každé jurisdikci je přiřazena hodnota 1 či 0 v závislosti, na tom zda byla ve sledovaném časovém období daná dohoda uzavřena. Díky tomu lze pozorovat rozdílné působení dohod TIEA na smluvní a nesmluvní státy. Přestože jsou dostupná data i pro roky 2015-2017, tyto již nebyly použity, jelikož v následujících letech byly podepsány dohody TIEA také s Bahamskými ostrovy a Belize a rozdělení jurisdikcí by již nebylo vyvážené. Zároveň by mohl být model ovlivněn dalšími instrumenty výměny informací, které byly zavedené v následujících letech jako například Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech.

Poslední sloupec v tabulce představuje absolutní rozdíl v počtu společností s vlastníkem v jurisdikcích uvedených v tabulce č. 3 mezi roky 2010 a 2014, který je zároveň využit jako závislá proměnná v ekonometrickém modelu. Již z uvedených rozdílů je patrný určitý trend naznačující potvrzení hypotézy, že hledaný vliv skutečně existuje.

Model 1.1

V prvním modelu je použit jako závislá proměnná absolutní rozdíl společností v jednotlivých jurisdikcích mezi roky 2010 a 2014, kde pozitivní číslo znamená pokles a negativní číslo znamená nárůst. Jako nezávislá proměnná jsou použity smlouvy TIEA, respektive dummy proměnná nabývající hodnot 0 až 1, kdy v tomto modelu 1 představuje uzavření smlouvy TIEA a 0 neuzavření jakékoli smlouvy.

Tento model využívá jednoduchou regresi, kde je absolutní rozdíl společností závislý na dummy proměnné TIEA.

Obecná rovnice pro Model 1.1 vypadá následovně:

$$(1) \text{ rozdíl počtu společností}_i = \alpha + \beta_1 \text{tiea}_i + u_i$$

Kde:

rozdíl počtu společností_i vyjadřuje absolutní změnu mezi počtem společností registrovaných v daném státu mezi lety 2010 a 2014.

α vyjadřuje konstantu.

β_1 je parametr nezávislé proměnné *tiea_i*;

tiea_i je dummy proměnná značící zda-li daný stát podepsal mezi lety 2010 a 2014 dohodu TIEA.

u_i je náhodná složka

Vstupní data jsou uvedeny v příloze č 2. Odhad je proveden prostřednictvím programu RStudio.

Obrázek 1 Výstup z programu R studio pro Model 1.1

```
Call:
lm(formula = rozdil ~ Dohoda, data = data2)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-121.00  -64.00   -4.83   -0.33   369.00

Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)    128.00     62.35   2.053  0.0703 .
Dohoda         -125.17     84.42  -1.483  0.1723
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 139.4 on 9 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.1963,    Adjusted R-squared:  0.107
F-statistic: 2.198 on 1 and 9 DF,  p-value: 0.1723
```

Zdroj: RStudio

Z výstupu v obrázku 1 jsou patrné odhadnuté parametry:

- α se rovná 128,00
- β_1 se rovná -125,17

Po dosažení odhadnutých parametrů vypadá obecná rovnice následovně:

$$(1) \text{ rozdíl počtu společností}_i = 128 - 125,17 \text{tie}_i + u_i$$

Směr parametru β_1 odpovídá negativnímu efektu uzavírání smluv o výměně informací TIEA na počet společností s vlastníkem z jurisdikcí považovaných za daňové ráje. Intenzita je o něco vyšší než očekávaná. Koeficient determinace R^2 je na úrovni 19,6 %, tedy endogenní proměnná je vysvětlena exogenní proměnnou zhruba z 20 %.

Model 1.2

U regrese uvedené Modelu 1.1 však nastává problém, že objem zahraničních investic z dané jurisdikce může ovlivnit rozhodnutí této jurisdikce podepsat dohodu o výměně informací s Českou republikou. V takovém případě se jedná o problém zvaný „Zkreslení při opomenutí důležité vysvětlující proměnné“. Julia Braun a Alfons Weichenrieder v obdobné studii z tohoto důvodu zahrnují do modelu jako další exogenní proměnnou počet společností ve výchozím roce, v případě tohoto modelu rok 2010. [49]

Obecná rovnice pro Model 1.2 vypadá následovně:

$$(2) \text{ rozdíl počtu společností}_i = \alpha + \beta_1 \text{tiea}_i + \beta_2 \text{počet společností 2010}_i + u_i$$

Kde:

rozdíl počtu společností_i vyjadřuje absolutní změnu mezi počtem společností registrovaných v daném státu mezi lety 2010 a 2014.

α vyjadřuje konstantu.

β_1 je parametr nezávislé proměnné *tiea_i*

tiea_i je dummy proměnná značící, zda-li daný stát podepsal mezi lety 2010 a 2014 dohodu TIEA.

β_2 je parametr nezávislé proměnné počet společností 2010

počet společností 2010_i je nezávislá proměnná značící kolik českých společností mělo vlastníka z daných jurisdikcí v roce 2010.

u_i je náhodná složka

Odhad je proveden prostřednictvím programu RStudio.

Obrázek 2 Výstup z programu R studio pro Model 1.2

```
call:
lm(formula = rozdíl ~ Dohoda + Firmy, data = data2)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-164.403  -59.342    3.456   38.157  235.500

Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)   67.0825    58.3146   1.150   0.283
Dohoda       -121.2980    70.0112  -1.733   0.121
Firmy         0.5891     0.2611   2.257   0.054 .
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 115.6 on 8 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.5089,    Adjusted R-squared:  0.3862
F-statistic: 4.146 on 2 and 8 DF,  p-value: 0.05815
```

Zdroj: RStudio

Výstup v obrázku 2 poskytuje odhadnuté parametry proměnných:

- α se rovná 67,0825

- β_1 se rovná -121,2980
- β_2 se rovná 0,5891

Po dosažení odhadnutých parametrů vypadá obecná rovnice následovně:

$$(1) \text{ rozdíl počtu společností}_i = 67,0825 - 121,2980 \text{tiea}_i + 0,5891 \text{ počet společností 2010}_i + u_i$$

Z výstupu je patrné, že parametr přidané proměnné je statisticky signifikantní na úrovni 10 %. Vliv dohod TIEA se navíc přidáním další proměnné téměř nezměnil a koeficient determinace se zvýšil na 0,51, tedy endogenní proměnná je v modelu vysvětlena z 51 %.

Model 1.3

Julia Braun a Alfons Weichenrieder také doporučují počítat s tzv. „endogenous treatment“, kdy nepozorovaná proměnná ovlivňuje, jak endogenní, tak některou z exogenních proměnných. [49] Proto byla přidána třetí proměnná, představující interakci mezi tzv. „demeaned“ neboli centrovaným počtem společností v roce 2010 a dummy proměnnou TIEA. Centrovaný počet společností v roce 2010 je získán následujícím postupem. Nejdříve je vypočítán průměr počtu společností u všech jurisdikcí v roce 2010 a následně je tento průměr odečten od počtu společností u všech zkoumaných jurisdikcí v roce 2010. Interakce mezi těmito dvěma proměnnými je jejich pouhým součinem.

Obecná rovnice pro Model 1.3 je následující:

$$(3) \text{ rozdíl počtu společností}_i = \alpha + \beta_1 \text{tiea}_i + \beta_2 \text{počet společností 2010}_i + \beta_3 \text{tiea}_i \text{centrovaný počet společností 2010}_i + u_i$$

Kde:

$\text{rozdíl počtu společností}_i$ vyjadřuje absolutní změnu mezi počtem společností registrovaných v daném státu mezi lety 2010 a 2014.

α vyjadřuje konstantu.

β_1 je parametr nezávislé proměnné tiea_i

tiea_i je dummy proměnná značící zda-li daný stát podepsal mezi lety 2010 a 2014 dohodu TIEA.

β_2 je parametr nezávislé proměnné *počet společností 2010*

počet firem 2010_i je nezávislá proměnná značící kolik českých společností mělo vlastníka z daných jurisdikcí v roce 2010.

β_3 je parametr součinu nezávislých proměnných *tiea_i* a *centrovaný počet společností 2010_i*

centrovaný počet společností 2010_i je proměnná, která vznikla odečtením průměrného počtu společností od počtu společností v dané jurisdikci.

u_i je náhodná složka

Odhad je proveden prostřednictvím programu RStudio.

Obrázek 3 Výstup z programu R studio pro Model 1.3

```
Call:
lm(formula = rozdil ~ Dohoda + Firmy + demean:Dohoda, data = data2)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-58.688 -15.196   1.377   5.761  75.124

Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)  -32.9046    22.8736  -1.439   0.19345
Dohoda       -119.3561    23.1577  -5.154   0.00132 **
Firmy         1.5561     0.1470  10.589 1.47e-05 ***
Dohoda:demean -1.4768     0.1816  -8.132 8.21e-05 ***
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 38.23 on 7 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.953,    Adjusted R-squared:  0.9328
F-statistic: 47.31 on 3 and 7 DF,  p-value: 5.146e-05
```

Zdroj: Zdroj: RStudio

Obrázek 3 poskytuje odhadnuté parametry proměnných:

- α se rovná -32,9046
- β_1 se rovná -119,3561
- β_2 se rovná 1,5561
- β_3 se rovná -1,4768

Odhadnutá rovnice má následující podobu:

(3) rozdíl počtu společností_i = -32,9046 - 119,3561tiea_i + 1,5561počet společností 2010_i - 1,4768tiea_i centrováný počet společností 2010_i + u_i

Parametr proměnné tiea_i může být vysvětlen jako průměrný efekt podpisu smlouvy a jak je možné si všimnout, tak je velice podobný parametrům v modelech 1 a 2, nicméně jeho statistická signifikance se významně zvýšila vlivem použití dané metody.

Shrnutí

Tabulka 4 nabízí shrnutí výsledků, respektive odhady parametrů v modelech 1.1 až 1.3. V závorkách u odhadnutých parametrů jsou uvedeny směrodatné odchylky. R² představuje koeficient determinace a hvězdy statistickou významnost.

Tabulka 4 Shrnutí výsledků Modelů 1.1 až 1.3

Proměnné	(1.1)	(1.2)	(1.3)
	Rozdíl počtu společností	Rozdíl počtu společností	Rozdíl počtu společností
TIEA	-125.17 (84.42)	-121.2980 (70.0112)	-119.3561** (23.1577)
Počet společností 2010		0.5891 (0.2611)	1.5561*** (0.1470)
Centrováný počet společností*tiea			-1.4768*** (0.1816)
Konstanta	128.00 (62.35)	67.0825 (58.3146)	-32.9046 (22.8736)
Počet pozorování	11	11	11
R ²	0.1963	0.5089	0.953

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výstupů z RStudio

Z výsledků jednotlivých modelů je patrné, že parametr β₁ reprezentující dummy proměnou podpisu smlouvy TIEA vychází u všech tří modelů velmi podobně, pouze se dosazením dalších vysvětlujících proměnných zvýšila statistická významnost všech proměnných a zvýšil se také koeficient determinace, což značí lepší vysvětlení endogenní proměnné. Výsledky však pochází pouze z 11 pozorování a při interpretaci výsledků je potřeba opatrnosti.

Výsledky regrese podporují hypotézu, že podpis dohod o výměně informací TIEA má vliv na počet vlastníků českých společností z jurisdikcí považovaných za daňové ráje. Výsledky modelu 1.3 napovídají, že v průměru podpis smlouvy TIEA sníží počet společností v dané jurisdikci o přibližně 119.

Správnost modelu lze též ověřit porovnáním vyrovnaných hodnot se skutečnými hodnotami. Vyrovnané hodnoty jsou získány dosazením do odhadnuté rovnice.

Tabulka 5 Skutečné a vyrovnané hodnoty modelu 1.3

Jurisdikce	Skutečné hodnoty	Vyrovnané hodnoty
Bahamské ostrovy	7	22
Belize	78	96
Bermudské ostrovy	0	-4
Britské panenské ostrovy	30	29
Marshallovy ostrovy	50	-25
Guernsey	0	-3
Jersey	-16	0
Kajmanské ostrovy	-2	-2
Seychelská republika	497	481
Ostrov Man	5	-2
Monako	8	67

Zdroj: Vlastní zpracování

Je možné pozorovat, že u většiny pozorování jsou výsledky poměrně srovnatelné, větší výchyly mohou však být způsobeny již zmíněným nízkým počtem možných pozorování.

Nejvýznamnější model, tedy model 1.3, byl testován na heteroskedasticitu, normalitu reziduí a multikolinearitu. Autokorelace reziduí je díky použité metodě vyloučena. Až na hraniční hodnoty normality reziduí nevykazuje model žádné významnější chyby.

4.2 Vztah frekvence výměny daňových informací a přímých zahraničních investic z daňových rájů do ČR

Druhá část analytické části používá data o přímých zahraničních investicích mezi Českou republikou a jurisdikcemi označovanými jako daňové ráje. I zde je kladen důraz na zjištění a kvantifikaci vlivu uzavření smluv TIEA na dané hodnoty.

4.2.1 Vývoj přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a daňovými ráji

Data o objemu přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a ostatními státy shromažďuje a uveřejňuje Česká národní banka dle metodiky v souladu s mezinárodními standardy přijatými OECD, Evropskou komisí a MMF. Následující tabulky č. 6 a 7 uvádějí stavy přímých zahraničních investic v letech 2009 a 2013 převážně ze zemí označovaných jako offshore daňové ráje, ale pro ilustraci jsou uvedena data také pro několik tzv. onshore daňových rájů. Data jsou uvedena v tisících korun.

Tabulka 6 Stav PZI z daňových rájů v České republice k 31.12. 2009

Stav přímých zahraničních investic z daňových rájů v České republice k 31.12. 2009

Jurisdikce	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní zisk	Celkem
Bahamské ostrovy	27 101	-13 146	0	13 955
Belize	403 512	-166 073	-89 685	147 755
Bermudské ostrovy	45 198	101 512	-1 796	144 914
Britské panenské ostrovy	3 475 833	-991 389	614 014	3 098 459
Guernsey	549 343	-592 113	115 785	73 014
Jersey	336 907	103 125	0	440 032
Kajmanské ostrovy	1 437 236	-177 246	4 041	1 264 031
Mauricius	121 561	-118 427	0	3 134
Ostrov Man	547 145	-112 166	-4 304	430 675
Seychelská republika	909 365	-1 214 959	71 314	-234 279
Svatý Vincenc a Grenadiny	773 922	-709 895	-4 000	60 027
Nizozemsko	326 247 377	311 363 211	46 712 227	684 322 815
Kypr	45 072 502	21 213 100	9 784 453	76 070 056
Malta	1 393 981	503 063	5 012 671	6 909 715

ZDROJ: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Tabulka 7 Stav PZI z daňových rájů v České republice k 31.12. 2013

Stav přímých zahraničních investic z daňových rájů v České republice k 31.12. 2013

Jurisdikce	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní zisk	Celkem
<i>Bahamské ostrovy</i>	560 142	-23 196	-41 778	495 168
Belize	139 736	2 876	121	142 733
Bermudské ostrovy	142 733	226 717	-10 547	258 368
Britské panenské ostrovy	4 197 522	-2 115 195	1 719 798	3 802 125
Guernsey	248 499	-321 181	439 712	367 030
Jersey	2 915 377	1 020 409	-2 354 362	1 581 424
Kajmanské ostrovy	244 638	781 373	1 335 683	2 361 694
Mauricius	121 312	-120 051	60 940	62 201
<i>Ostrov Man</i>	474 192	-107 443	0	366 749
Seychelská republika	404 663	-291 035	3 023	116 651
<i>Svatý Vincenc a Grenadiny</i>	310 786	-713 814	27 143	-375 885
Nizozemsko	339 873 538	339 225 613	84 759 973	763 859 124
Kypr	59 592 947	30 342 595	4 536 210	94 471 752
Malta	6 259 939	-1 020 416	6 252 192	11 491 715

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Všechny vybrané země reprezentující takzvané onshore jurisdikce, tedy Nizozemsko, Malta i Nizozemsko vykazují mezi roky 2009 a 2013 zvyšující se objem přímých zahraničních investic do České republiky. Stejně jako v roce 2009, i po čtyřech letech, v roce 2013 zastává dominantní postavení Nizozemsko s objemem investic přesahující 763 miliard korun. V případě Kypru došlo ve sledovaném období ke zvýšení přímých zahraničních investic do České republiky o 24 %. Přímé zahraniční investice z Malty do České republiky vzrostly dokonce o 66 %.

Ostatní jurisdikce v tabulkách č. 6 a 7 představují tzv. offshore jurisdikce, ke kterým byla dostupná data České národní banky. Kurzívou jsou vyznačeny jurisdikce, pro které nebyla dostupná data za rok 2013, byla tedy použita data za rok 2012. U většiny jurisdikcí je možné pozorovat zvýšení přímých zahraničních investic do České republiky. Největší objem investic lze pozorovat u Britských panenských ostrovů a tato skutečnost zůstala mezi roky 2009 a 2013 nezměněna. Největší nárůst investic lze pozorovat u

Kajmanských ostrovů o 87 %, u Jersey o 259 % a již zmíněných Britských panenských ostrovů o 22 %. Tyto jurisdikce přitom ve sledovaném období uzavřely s Českou republikou smlouvu o výměně informací TIEA.

4.2.2 Vývoj přímých zahraničních investic mezi Českou republikou a offshore finančními centry dle metodiky ČNB

Česká národní banka ve svých každoročních publikacích, která uvádějí informace o přímých zahraničních investicích, zahrnuje také data o přímých zahraničních investicích z a do tzv. "offshore finančních center". Bohužel metodika ČNB již neuvádí, které jurisdikce do této podkategorie zařazuje. I přesto by tato data mohla indikovat trend vývoje přímých zahraničních investic z i do daňových rájů. [50]

V tabulkách č. 8 a 9 jsou uvedena příslušná data o přímých zahraničních investicích mezi Českou republikou a tzv. offshore finančními centry mezi roky 2009 a 2015 v tisících korun.

Tabulka 8 Stav tuzemských PZI v offshore finančních centrech

Stav tuzemských PZI v offshore finančních centrech				
Rok	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní zisk	Celkem
2009	2 361 725	177 098	3 096	2 541 918
2010	3 999 976	83 748	0	4 083 724
2011	2 586 563	543 378	0	3 129 940
2012	7 410 134	5 406 983	0	12 817 117
2013	7 796 873	7 664 028	0	15 460 901
2014	7 509 400	8 312 600	290 100	16 112 100
2015	7 995 300	8 473 500	21 800	16 490 600

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Tabulka 9 Stav PZI z offshore finančních center v České republice

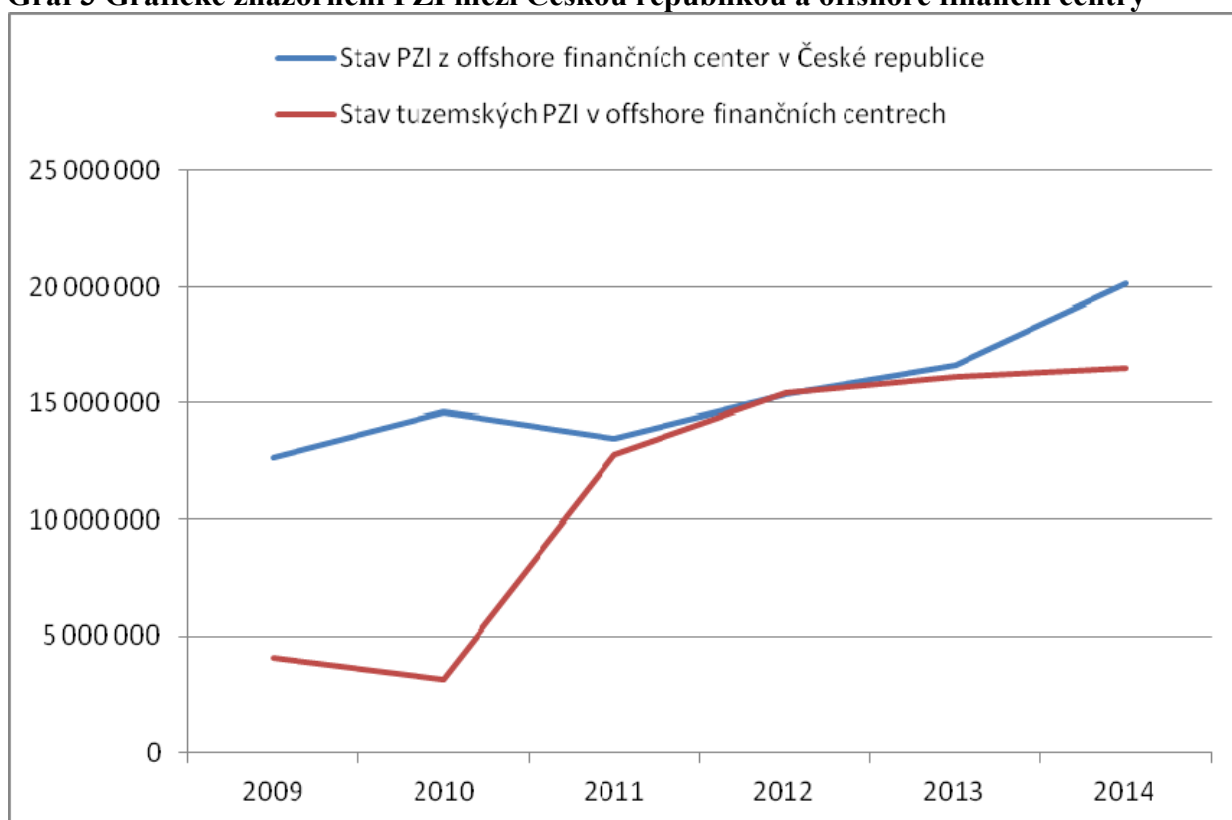
Stav PZI z offshore finančních center v České republice				
Rok	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní zisk	Celkem
2009	2 361 725	177 098	3 096	2 541 918
2010	3 999 976	83 748	0	4 083 724

2011	2 586 563	543 378	0	3 129 940
2012	7 410 134	5 406 983	0	12 817 117
2013	7 796 873	7 664 028	0	15 460 901
2014	7 509 400	8 312 600	290 100	16 112 100
2015	7 995 300	8 473 500	21 800	16 490 600

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Z informací uvedených v tabulkách č. 8 a 9 je patrné, že přímé zahraniční investice mezi Českou republikou a tzv. offshore finančními centry mají rostoucí tendenci. Pro lepší přehlednost byla data přenesena do grafu č. 3.

Graf 3 Grafické znázornění PZI mezi Českou republikou a offshore finanční centry

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Jak příchozí, tak odchozí přímé zahraniční investice mezi Českou republikou a tzv. offshore finanční centry mají téměř po celou dobu sledování rostoucí průběh, přičemž největší nárůst odchozích PZI lze pozorovat mezi roky 2010 a 2012.

4.2.3 Vliv smluv o výměně informací TIEA na přímé zahraniční investice z daňových rájů do České republiky

I tato podkapitola diplomové práce používá ekonometrickou analýzu pro kvantifikaci vlivu uzavření dohod o výměně informací TIEA na přímé zahraniční investice z jurisdikcí označovaných jako daňové ráje do České republiky. V této podkapitole je použita metoda difference in differences, která měří rozdíl v čase mezi dvěma různými skupinami proměnných, pro které jsou dostupná panelová data. V případě použití časových řad, lze zkoumat pouze rozdíl v čase a v případě použití průřezových dat rozdíl mezi dvěma skupinami ukazatelů. Metoda difference in differences kombinuje tyto dva typy dat a její výsledky udávají skutečný efekt. [55]

Stejně jako v případě vlivu uzavírání dohod o výměně informací TIEA na počet společností s vlastníkem z jurisdikce považované za daňový ráj, i zde je potřeba jurisdikce rozdělit na dvě skupiny, a to na jurisdikce, které ve sledovaném období uzavřely s Českou republikou dohodu o výměně informací TIEA a ty, které zůstaly z pohledu České republiky nesmluvními státy. Odborně se u této metody, tyto skupiny nazývají „treated“ (ovlivněná skupina) a „control“ (neovlivněná skupina). Metodou difference in differences je tedy porovnáván vývoj v čase těchto přízných skupin.

Výpočet bude proveden s použitím dvou období. Období „před“, jako které byl vybrán rok 2009, kdy ještě Česká republika neuzavřela žádnou dohodu o výměně informací TIEA a zároveň existuje dostatečný odstup od roku 2012, kdy byla uzavřena většina těchto dohod. Jako období „po“ byl vybrán rok 2013, kdy již byly dohody o výměně informací TIEA uzavřené a mělo by být možné pozorovat, zda existuje hledaný vliv. Pro účely modelu by byla lepší data s větším odstupem od roku 2012, ale Česká národní banka bohužel v následujících letech neudává podrobné informace ke všem jurisdikcím zahrnutým v modelu.

Jako podkladová data jsou použita data o přímých zahraničních investicích, dostupná na webových stránkách České národní banky, konkrétně data celkem, tedy skládající se z investic do základního kapitálu, reinvestovaného zisku i ostatního zisku, pro zachování všech aspektů přímých zahraničních investic. [50]

Tabulky č. 10 a 11 představují vybrané jurisdikce pro skupiny „treated“ a „control“.

Tabulka 10 Skupina „Treated“ pro účely metody difference in differences

Skupina Treated			
Jurisdikce	Před	Po	Absolutní rozdíl
Britské panenské ostrovy	3 098 459	3 802 125	703 666
Bermudské ostrovy	144 914	258 368	113 454
Guernsey	73 014	367 030	294 016
Jersey	440 032	1 581 424	1 141 392
Kajmanské ostrovy	1 264 031	2 361 694	1 097 663

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Výše uvedená tabulka č. 10 uvádí jurisdikce vybrané pro skupinu „treated“, tedy skupinu ovlivněnou uzavřením dohody o výměně daňových informací TIEA. U většiny vybraných států došlo k uzavření dohody v roce 2012. Sloupec "před" reprezentuje rok 2009 a sloupec "po" rok 2013. Přestože u modelu, který používá metodu difference in differences není jako vysvětlovaná proměnná použita hodnota absolutního rozdílu mezi těmito dvěma obdobími, je v poslední sloupci tato informace uvedena pro lepší ilustraci datové základny.

Tabulka 11 Skupina „Control“ pro účely metody difference in differences

Skupina Control			
Jurisdikce	Před	Po	Absolutní rozdíl
Belize	3 098 459	3 802 125	703 666
Seychelská republika	144 914	258 368	113 454
Mauricius	73 014	367 030	294 016

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB [50]

Jurisdikce, uvedené v tabulce č. 11 představují takové státy, které ve sledovaném období neuzavřely s Českou republikou dohodu o výměně daňových informací TIEA či jinou podobnou dohodu, a jsou tedy zařazeny do skupiny „control“. Roky, které představují sloupce skupiny před a po, jsou shodné s těmi, které jsou použity pro skupinu „treated“. Mezi jurisdikce je zahrnut také Mauricius, který není velmi známou offshore jurisdikcí, avšak i zde je možné zřídit společnost se shodnými prvky jako v ostatních

offshore jurisdikcích. Poslední sloupec opět představuje absolutní rozdíl přímých zahraničních investic mezi roky 2009 a 2013.

Závislou proměnnou modelu představuje velikost přímých zahraničních investic v roce 2009 nebo v roce 2013. Jako nezávisle proměnná byla zvolena dummy proměnná TIEA, která značí, zda daná jurisdikce podepsala v daném období smlouvu s Českou republikou. Proměnná TIEA nabývá hodnoty 0 v případě, že jurisdikce nepodepsala dohodu o výměně informací TIEA či 1 v případě podpisu dohody ve sledovaném období. Druhá nezávislá proměnná je dummy proměnná Time, která uvádí, zda data pocházejí z roku 2009 nebo 2013, kdy hodnota 0 reprezentuje rok 2009 a hodnota 1 znamená rok 2013. Třetí proměnná je součin mezi těmito dummy proměnnými.

Obecná rovnice modelu má následující tvar:

$$\text{Přímé zahraniční investice}_i = \alpha + \beta_1 \text{tiea}_i + \beta_2 \text{Time}_i + \beta_3 \text{tiea}_i \text{Time}_i + u_i$$

Kde:

Přímé zahraniční investice_i je závislá proměnná

α vyjadřuje konstantu

β_1 je parametr nezávisle proměnné *tiea_i*

tiea_i je dummy proměnná značící zda-li daný stát podepsal mezi lety 2009 a 2013 dohodu TIEA

β_2 je parametr nezávisle proměnné *Time_i*

Time_i je dummy proměnná značící, zda data pocházejí z roku 2009 či 2013

β_3 je parametr součinu nezávisle proměnných *tiea_i* a *Time_i*

u_i je náhodná složka

Velmi podstatnou částí modelu je zmíněný součin nezávisle proměnných $tiea_i$ a $Time_i$, kde vzniká samotný rozdílový efekt a je možné zjistit vliv uzavření dohody TIEA na přímé zahraniční investice. Vstupní data do modelu jsou uvedena v příloze č. 3.

Odhad modelu je proveden prostřednictvím programu RStudio.

Obrázek 4 Výstup z programu R studio pro Model 2.1

```
Call:
lm(formula = PZI ~ tiea + Time + tiea:Time, data = pzio)

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-1415.76  -637.84   -17.77   196.65  2128.00

Coefficients:
              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)    -27.8      649.3   -0.043   0.967
tiea           1031.9      821.3    1.256   0.233
Time            135.0      918.3    0.147   0.886
tiea:Time       535.0     1161.5    0.461   0.653

Residual standard error: 1125 on 12 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.3302,    Adjusted R-squared:  0.1627
F-statistic: 1.972 on 3 and 12 DF,  p-value: 0.1721
```

Zdroj: RStudio

Obrázek 4 poskytuje odhadnuté parametry proměnných:

- α se rovná -27,8
- β_1 se rovná 1031,9
- β_2 se rovná 135,0
- β_3 se rovná 535,0

Po dosazení odhadnutých parametrů vypadá obecná rovnice následovně:

$$\text{Přímé zahraniční investice}_i = -27,8 + 1031,9tiea_i + 135,0Time_i + 535,0tiea_iTime_i + u_i$$

Z výše uvedených výsledků je možné pozorovat, že se podpisem smlouvy zvýší výše uvedených investic o 535 milionů, zatímco zbylé koeficienty pouze určují různé konstanty či efekty pro různé skupiny států. Je možné pozorovat, že i když dané parametry jednotlivě nejsou příliš statisticky signifikantní, dohromady už určitou výpovědní hodnotu

mají. Tento fakt je zřejmý i z koeficientu determinace, který je 0,33, což značí, že endogenní proměnná je vysvětlena exogenními proměnnými ze zhruba 33 %.

Model byl testován na přítomnost multikolinearity, heteroskedasticity a také na normálnost rozdělení náhodných chyb. Multikolinearita i heteroskedasticita byly vyloučeny. Náhodné chyby zcela normální rozdělení nemají, avšak toto je pravděpodobně vinou nízkého počtu pozorování.

Pro získání hodnot k tvorbě grafického znázornění výsledků je nutné dosadit hodnoty do odhadnuté rovnice, respektive hodnoty dummy proměnných. Díky tomu budou získány hodnoty „před“ a „po“ u skupin „control“ a „treated“. Endogenní proměnná bude v následujících výpočtech uváděna jako Y_i .

Odhadnutý ekonometrický model:

$$Y_{it} = -27,8 + 1031,9 * tiea_i + 135,0 * Time_i + 535,0 * tiea_i * Time_i + u_i$$

Hodnota skupiny „control“ v období „před“:

$$(Y_{i0}; TIEA=0; Time=0) = -27,8 + 1031,9 * 0 + 135,0 * 0 + 535,0 * 0 * 0 = \underline{\underline{-27,8}}$$

Hodnota skupiny „control“ v období „po“:

$$(Y_{i1}; TIEA=0; Time=1) = -27,8 + 1031,9 * 0 + 135,0 * 1 + 535,0 * 0 * 1 = \underline{\underline{107,2}}$$

Hodnota skupiny „treated“ v období „před“:

$$(Y_{i0}; TIEA=1; Time=0) = -27,8 + 1031,9 * 1 + 135,0 * 0 + 535,0 * 1 * 0 = \underline{\underline{1004,1}}$$

Hodnota skupiny „treated“ v období „po“:

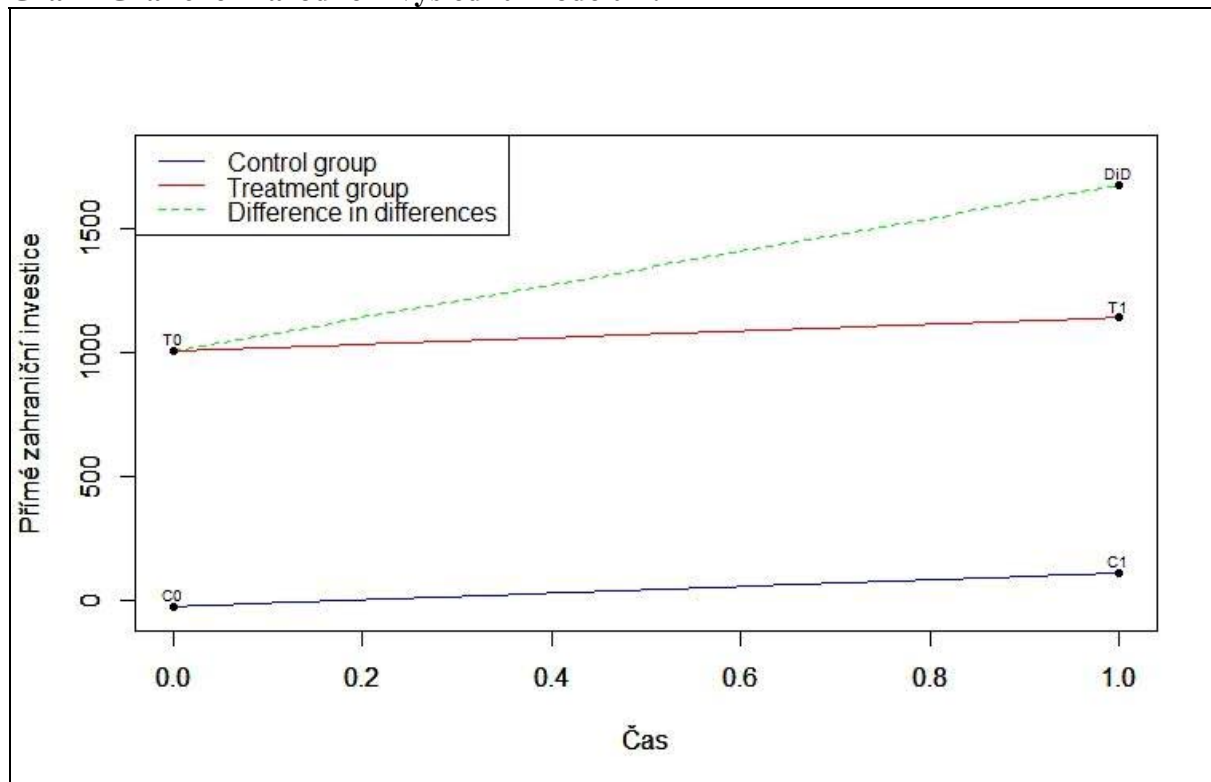
$$(Y_{i1}; TIEA=1; Time=1) = -27,8 + 1031,9 * 1 + 135,0 * 1 + 535,0 * 1 * 1 = \underline{\underline{1647,1}}$$

Výpočet difference:

$$\text{Diff} = [(Y_{i1}; TIEA=1; Time=1)] - [(Y_{i0}; TIEA=1; Time=0)] - [(Y_{i1}; TIEA=0; Time=1)] - [(Y_{i0}; TIEA=0; Time=0)] = [1647,1 - 1004,1] - [107,2 - (-27,8)] = \underline{\underline{535,0}}$$

Výše uvedená diference značí rozdíl mezi hodnotou „treated“ v případě, že by nebyla uzavřena dohoda o výměně informací TIEA. Díky získaným výsledkům je možné uvést grafické zobrazení výsledků modelu.

Graf 4 Grafické znárodnění výsledků modelu 2.1

Zdroj: Vlastní zpracování

Osa X grafu výše představuje čas, kde hodnota 0 znamená rok 2009 a hodnota 1 rok 2013. Osa Y značí přímé zahraniční investice z vybraných jurisdikcí do České republiky. Modrá přímka představuje vývoj skupiny „control“, která má lehce rostoucí průběh. Červená přímka představuje skupinu jurisdikcí „treated“ v situaci, kdy by jurisdikce neuzavřely s Českou republikou, ve sledovaném období, dohodu o výměně informací TIEA. Naopak zelená čárkovaná přímka uvádí situaci s podpisem daných dohod, a lze tedy sledovat odlišný vývoj skupiny „treated“ v těchto dvou situacích.

Z grafu je patrné, že podpis dohod o výměně informací TIEA má pozitivní vliv na přímé zahraniční investice z vybraných jurisdikcí do České republiky. U Interpretace výsledků je však s přihlédnutím k nízkému počtu pozorování nutná opatrnost.

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

První podkapitola analytické části této diplomové práce se zabývá vývojem počtu českých společností s vlastníkem z některé z jurisdikcí považovaných za daňové ráje, přičemž důraz je dále kladen na vliv uzavřených dohod o výměně informací TIEA s Českou republikou na tento počet.

Z dostupných dat uvedených v tabulce č. 2 lze pozorovat, že v České republice došlo za sledované období v letech 2010 až 2017 k největšímu nárůstu společností s vlastníkem z Belize, Seychelské republiky a Marshallových ostrovů. V procentuálním vyjádření došlo k nárůstu o 136 % v případě Belize, o 143 % v případě Seychelské republiky a o 2900 % u Marshallových ostrovů. Tyto jurisdikce přitom zůstávají z pohledu České republiky nesmluvními státy, s kterými nebyly uzavřeny dohody o výměně informací TIEA ani žádné obdobné smlouvy, s výjimkou Belize, která však dohodu TIEA uzavřela až na podzim roku 2017. Zmíněné jurisdikce jsou často využívány zejména k zajištění anonymity. Například Marshallovy ostrovy zůstávají jednou z posledních jurisdikcí na světě, kde je možné vydat akcie na doručitele.

Zajímavý trend lze sledovat především u Seychelské republiky v grafu č. 1. Od přelomu let 2012 a 2013, kdy několik tradičních offshore jurisdikcí uzavřelo s Českou republikou dohody o výměně TIEA, nastává strmý vzestup počtu českých společností s vlastníkem právě ze Seychelské republiky. Křivka začíná mírně klesat až po roce 2015, kdy Seychelská republika přistoupila k Úmluvě o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, přičemž její využitelnost jako instrumentu výměny informací s ČR začala v roce 2016. V roce 2014 byly také zrušeny akcie na doručitele. Křivka tak zajímavě reaguje na zavádění instrumentů mezinárodní výměny informací.

Graf č. 2 zobrazuje vývoj počtu českých společností s vlastníkem ze smluvních a nesmluvních států z hlediska dohod TIEA. V grafu lze pozorovat, že počet českých společností s vlastníkem ze skupiny států, která s Českou republikou ve sledovaném období uzavřela dohodu o výměně informací TIEA již neroste, a naopak mírně klesá. Počet českých společností s vlastníky ze skupiny nesmluvních států naopak s postupem času výrazně roste.

Stejný trend naznačují i výsledky ekonometrického modelu 1.3. využívající metody First differences, který sleduje vliv uzavření dohod TIEA na počet společností s vlastníky z vybraných jurisdikcí. Z výsledků modelu vyplývá, že uzavření dohody o výměně informací TIEA má negativní vliv na počet českých společností s vlastníky z těchto smluvních států. Ekonometrický model uvádí, že v průměru podpis dohody TIEA s Českou republikou sníží počet českých společností s vlastníkem z dané jurisdikce o 119.

Pro ilustraci jsou v práci zahrnuty i onshore jurisdikce Nizozemsko, Kypr a Malta. U Nizozemska lze pozorovat postupný pokles počet vlastníků českých společností z této země. Naopak u Kypru je vývoj přesně opačný a data nasvědčují, že Kypr postupně nahrazuje Nizozemsko jako oblíbenou jurisdikci pro holdingovou společnost. V případě Malty, oblíbené pro daňovou optimalizaci, je také možné sledovat nárůst.

Druhá podkapitola analytické části práce používá odlišnou datovou základnu, a to objem přímých zahraničních investic z jurisdikcí označovaných za daňové ráje do České republiky. Z tabulek č. 6 a 7 je patrné, že za sledované období 2009 až 2013 dochází ke zvýšení objemu přímých zahraničních investic. Největší nárůst lze pozorovat u Britských panenských ostrovů, a to o 22 %, u Jersey o 259 % a u Kajmanských ostrovů o 87 %. Všechny zmíněné jurisdikce přitom v letech 2012 a 2013 uzavřely s Českou republikou dohodu o výměně informací TIEA. Lze tedy pozorovat opačný efekt uzavření dohody TIEA než u předchozí podkapitoly.

I podle metodiky České národní banky [50], která uvádí příchozí i odchozí přímé zahraniční investice mezi Českou republikou a offshore finančními centry, dochází ke stabilnímu nárůstu těchto investic. Česká národní banka bohužel neuvádí, které jurisdikce zahrnuje do této kategorie. Průběh výše zmíněných přímých zahraničních investic lze pozorovat v grafu č. 3.

Ekonometrický model 2.1, využívající metodu difference in differences potvrzuje popisovaný trend vzrůstu přímých zahraničních investic z jurisdikcí označovaných jako daňové ráje do České republiky u smluvních států. Výsledky modelu 2.1 naznačují, že v případě uzavření dohody o výměně informací TIEA dojde ke zvýšení přímých zahraničních investic o 535 milionů korun. Výsledky v grafické podobě lze pozorovat v grafu č. 4. Tento efekt by mohl být vysvětlen srážkovou daní 35% na transakce mezi

Českou republikou a offshore jurisdikcemi. V případě smluvního státu není tato sazba uplatňována a platí sazba 15%. Toto a vyšší právní jistota transakcí může mít pozitivní vliv na zahraniční investice.

I v druhé podkapitole jsou pro ilustraci zahrnuty data o přímých zahraničních investicích mezi Českou republikou a tzv. onshore jurisdikcemi Nizozemskem, Kypru a Maltou. Dominantní postavení zastává stále Nizozemsko s objemem investic přesahující 760 miliard korun a nárůst mezi roky 2009 a 2013 dosahuje téměř 100 miliard korun. I v případě Kypru a Malty dochází ve sledovaném období ke zvýšení přímých zahraničních investic do České republiky, ačkoliv nikoliv o tak velké sumy jako v případě Nizozemska.

6 Závěr

Z uvedených výsledků lze usuzovat, že uzavírání dohod o výměně informací TIEA má vliv na počet českých společností s vlastníky z jurisdikcí považovaných za daňové ráje i na přímé zahraniční investice ze zmíněných jurisdikcí do České republiky, avšak tento vliv se u obou skupin dat významně liší. Tyto odlišnosti lze interpretovat odlišným způsobem využití offshore jurisdikcí, a to k zajištění anonymity či daňové optimalizaci.

V případě počtu českých společností s vlastníky z jurisdikcí považovaných za daňové ráje lze tento vliv spojovat spíše se zajištěním anonymity vlastnictví. Minimální základní kapitál společnosti s ručením omezeným činí 1 korunu a u akciové společnosti 2 miliony korun a pro zajištění anonymity není potřeba vyšších investic do základního kapitálu. Tyto částky se významněji nepromítnou do statistiky objemu přímých zahraničních investic.

Díky údajům o počtu českých společností s vlastníky z jurisdikcí považovaných za daňové ráje lze však pozorovat, že v případě uzavření dohod o výměně informací TIEA, dochází k lehkému snížení počtu společností s vlastníkem ze smluvních zemí a zvýšení počtu českých společností s vlastníky z nesmluvních zemí. Jako příklady mohou posloužit Marshallovy ostrovy, kde došlo ve sledovaném období ke zvýšení počtu českých společností s vlastníkem z této jurisdikce o 2900 %, v případě Seychelské republiky o 143 % a u Belize o 136 %. Výsledky ekonometrického modelu, který používá data mezi roky 2010 a 2014, také naznačují negativní efekt uzavření dohod TIEA na počet českých společností s vlastníkem ze smluvních zemí a to v průměru o 119. V budoucnosti lze očekávat pokles využití offshore jurisdikcí pro zajištění anonymity vlastnictví, jelikož i poslední z tradičně nespolupracujících daňových rájů přistupují k určitým instrumentům mezinárodní výměny informací. Mezinárodní spolupráce v oblasti daní se nadále zkvalitňuje a i rozhodování soudů v posledních letech směřuje ku prospěchu mezinárodní spolupráce.

Při použití dat o přímých zahraničních investicích z jurisdikcí označovaných za daňové ráje jsou výsledky zásadně odlišné. U jurisdikcí, které s Českou republikou uzavřou dohodu o výměně informací TIEA dochází ke zvýšení přímých zahraničních investic. Nejvyšší nárůst přímých zahraničních investic lze pozorovat u Britských

panenských ostrovů, a to o 22 %, Jersey, kde došlo ke zvýšení o 259 % a Kajmanských ostrovů se zvýšením o 87 %. Všechny tyto jurisdikce přitom v letech 2012 a 2013 podepsaly s Českou republikou dohodu o výměně informací TIEA. Dle výsledků použitého ekonometrického modelu dochází u smluvních států k nárůstu přímých zahraničních investic v průměru o 535 milionů. Tento model používá data z let 2009 a 2013.

Uzavírání dohod o výměně informací TIEA tedy negativně působí na subjekty vyhledávající anonymitu vlastnictví a naopak pozitivně na subjekty investující prostřednictvím daňových rájů. Tento efekt by mohl být vysvětlen srážkovou daní se sazbou 35 %, která je uvalována na transakce mezi Českou republikou a offshore daňovými ráji. V případě podpisu dohod TIEA je tato srážková daň eliminována a je aplikována sazba 15 %. Toto a vyšší právní jistota může pozitivně působit na přímé zahraniční investice. Subjekty, které investují vysoké sumy s využitím subjektů etablovaných v tzv. daňových rájích, mají navíc povětšinou nastavenou sofistikovanou strukturu tak, že anonymity není potřeba.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1] OBERSON, Xavier. *International Exchange of Information in Tax Matters: Towards Global Transparency*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2015. ISBN 978-1-78471-472-7.
- [2] Zákon o mezinárodní spolupráci. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, 2015, 18. prosince 2015 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/zakon-o-mezinarodni-spolupraci>
- [3] RYLOVÁ, Zuzana. *Mezinárodní dvojí zdanění*. 4. aktualiz. a rozš.vyd. Olomouc: Anag, 2012, sv. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-724-9.
- [4] OECD (2017), *Model Tax Convention on Income and on Capital: Condensed Version 2017*, OECD Publishing, Paris.
- [5] BIANCHI, Andrea a Anne PETERS. *Transparency in international law*. New York: Cambridge University Press, 2013. ISBN 978-1-107-02138-9.
- [6] Tax Information Exchange Agreements (TIEAs). *OECD: Better policies for better lives* [online]. Paris: OECD, 2017 [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/taxinformationexchangeagreementstieas.htm>
- [7] Přehled dohod TIEA. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2017 [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/prehled-dohod-tiea>
- [8] SOJKA, Vlastimil, Monika BARTOŠOVÁ, Pavel FEKAR, Jan MAŠEK, Matěj NEŠLEHA a Ivana VAŇOUSOVÁ. *Mezinárodní zdanění příjmů: Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-688-5.
- [9] LANG, Michael. *Introduction to the law of double taxation conventions*. 2nd edition. Amsterdam, The Netherlands: Linde, 2013. ISBN 978-3-7073-2196-8.
- [10] NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-626-6.
- [11] *United Nations Model Double Taxation Convention between developed and developing countries*. [2011 revision]. New York: United Nations, 2012. ISBN 978-92-1-159102-6.

- [12] Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2017 [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/dvoji-zdaneni/prehled-platnych-smluv>
- [13] Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters. *OECD: Better policies for better lives* [online]. Paris: OECD, 2017 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/convention-on-mutual-administrative-assistance-in-tax-matters.htm>
- [14] OECD/Council of Europe (2011), *The Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters: Amended by the 2010 Protocol*, OECD Publishing, Paris.
- [15] Úmluva o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013, Poslední aktualizace 15.6.2016 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/umluva-o-vzajemne-spravni-spolupraci-mca/umluva-o-vzajemne-spravni-pomoci-v-danov>
- [16] MCGILL, Ross K., Christopher A. HAYE a Stuart LIPO. *GATCA: A practical guide to global anti-tax evasion frameworks*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan, 2017. ISBN 978-3-319-61782-4.
- [17] Summary of FATCA Reporting for U.S. Taxpayers. IRS [online]. IRS, 2017 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/businesses/corporations/summary-of-fatca-reporting-for-us-taxpayers>
- [18] FATCA Information for Foreign Financial Institutions and Entities. *IRS* [online]. IRS, 2017 [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/businesses/corporations/information-for-foreign-financial-institutions>
- [19] Byrnes, William and Munro, Robert J., *Background and Current Status of FATCA* (March 1, 2017). LexisNexis® Guide to FATCA & CRS Compliance (5th ed., 2017) ; Texas A&M University School of Law Legal Studies Research Paper No. 17-31. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2926119>
- [20] FATCA Information for Governments. IRS [online]. IRS, 2017 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/businesses/corporations/fatca-governments>

- [21] Resource Center: Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA). U.S. DEPARTMENT OF THE TREASURY [online]. Washington, D.C., USA, 2017 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <https://www.treasury.gov/resource-center/tax-policy/treaties/Pages/FATCA.aspx>
- [22] Dohoda FATCA: Základní informace. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2016, 10.5.2016 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/dohoda-fatca/zakladni-informace>
- [23] Smlouva č. 72/2014 Sb. m. s. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zlepšení dodržování daňových předpisů v mezinárodním měřítku a s ohledem na právní předpisy Spojených států amerických o informacích a jejich oznamování obecně známé jako Foreign Account Tax Compliance Act. In: Sbírnka mezinárodních smluv. č. 74/2014, Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=72/2014&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Cislo_zakona_smlouvy
- [24] OECD (2017), *Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters*, Second Edition, OECD Publishing, Paris.<http://dx.doi.org/10.1787/9789264267992-en>
- [25] Automatic Exchange Portal: Online support of the implementation of automatic exchange of information in tax matters. *OECD: Better policies for better lives* [online]. Paris: OECD, 2018 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/>
- [26] Automatic Exchange of Information. *OECD: Better policies for better lives* [online]. Paris: OECD, 2018 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/automaticexchange.htm>
- [27] Automatic Exchange of Financial Account Information: BACKGROUND INFORMATION BRIEF. *OECD: Better policies for better lives* [online]. Paris, 2016, January 2016 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/Automatic-Exchange-Financial-Account-Information-Brief.pdf>
- [28] Mnohostranná dohoda (MCAA) a Společný standard (CRS). *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2015, Poslední aktualizace 19.9.2017 [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/umluva-o-vzajemne-spravni-spolupraci-mcaa/mnohostranna-dohoda-mcaa-a-spolecny-stand>

- [29] Enhanced administrative cooperation in the field of (direct) taxation. European Commission: Taxation and Customs Union [online]. [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: [enhanced-administrative-cooperation-field-direct-taxation_en](#)
- [30] Směrnice Rady 2011/16/EU ze dne 15. února 2011 o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS. In: *Úřední věstník*, L 64/1, 11. 3. 2011, s. 1—12. ISSN 1725-5074. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:L:2011:064:TOC>
- [31] Sekundární předpisy EU: Základní normy pro mezinárodní spolupráci v oblasti daní - Právo EU. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2016 [cit. 2018-01-21]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/sekundarni-predpisy-eu>
- [32] Směrnice Rady 2014/107/EU ze dne 9. prosince 2014, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní. In: *Úřední věstník*, L 359/1, 16. 12. 2014, s. 1—29. ISSN 1977-0626. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:L:2014:359:TOC>
- [33] Směrnice Rady (EU) 2015/2376 ze dne 8. prosince 2015, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní. In: *Úřední věstník*, L 332/1, 8. 12. 2015, s. 1—10. ISSN 1977-0626. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:L:2015:332:TOC>
- [34] Směrnice Rady (EU) 2016/881 ze dne 25. května 2016, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní. In: *Úřední věstník*, L 146/2, 3. 6. 2016, s. 8—21. ISSN 1977-0626. Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:L:2016:146:TOC>
- [35] Zákon o mezinárodní spolupráci. Ministerstvo financí České republiky [online]. Praha: *Ministerstvo financí ČR*, 2015, Poslední aktualizace 20.12.2017 [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/zakon-o-mezinarodni-spolupraci>
- [36] Vláda schválila novelu daňového řádu v souvislosti se zajištěním přístupu správce daně k některým údajům v návaznosti na výkon mezinárodní spolupráce při správě daní. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 4.1.2018 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-a-celni-legislativa/2018/vlada-schvalila-novelu-danoveho-radu-v-s-30651>

- [37] About the Inclusive Framework on BEPS. OECD [online]. [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/beps/beps-about.htm>
- [38] BACKGROUND BRIEF: Inclusive Framework on BEPS. *OECD* [online]. 2017, January 2017 [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/beps/background-brief-inclusive-framework-for-beps-implementation.pdf>
- [39] BEPS Actions. OECD: Better policies for better lives [online]. 2018 [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions.htm>
- [40] OECD (2015), Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting, Action 13 - 2015 Final Report, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264241480-en>
- [41] Country-by-Country reporting. OECD: *Better policies for better lives* [online]. Paris, 2018 [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/beps/country-by-country-reporting.htm>
- [42] Mnohostranná dohoda (CbCR). Ministerstvo financí České republiky [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2016, Poslední aktualizace 1. 2. 2018 [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/umluva-o-vzajemne-spravni-spolupraci-mca/mnohostranna-dohoda-cbcr>
- [43] OECD (2009), *OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 2008: Fourth Edition*, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264045743-en>
- [44] PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE ZA ROK 2015. Česká národní banka [online]. 2015 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2015_CZ.pdf
- [45] PALAN, Ronen, Richard MURPHY a Christian CHAVAGNEUX. *Tax havens: how globalization really works*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 2010. Cornell studies in money. ISBN 978-0-8014-4735-8
- [46] UNGER, Brigitte a Daan VAN DER LINDE, ed. *Research handbook on money laundering*. Cheltenham: Edward Elgar Pub., 2013. ISBN 978 0 85793 400 0
- [47] DVOŘÁČEK, Jiří a Ladislav TYLL. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. Praha: C.H. Beck, 2010. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-010-2

- [48] Z daňových rájů je řízeno nejméně firem za posledních pět let. Bisnode [online]. Praha, 2018, 16 led 2018 [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/z-danovych-raju-je-rizeno-nejmene-firem-za-poslednich-5-let/>
- [49] Braun, Julia and Weichenrieder, Alfons J., *Does Exchange of Information between Tax Authorities Influence Multinationals' Use of Tax Havens?* (February 23, 2015). ZEW - Centre for European Economic Research Discussion Paper No. 15-015. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2580745> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2580745>
- [50] Přímé zahraniční investice. *Česká národní banka* [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/
- [51] EU Direct Tax Newsalert: EU finance ministers agree on mandatory disclosure for intermediaries (DAC6). PwC [online]. 2018, 13 March 2018 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/gx/en/tax/newsletters/eu-direct-tax-newsalerts/eudtg/ecofin-council-political-agreement.pdf>
- [52] JURISDICTIONS PARTICIPATING IN THE CONVENTION ON MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE IN TAX MATTERS. *OECD: Better policies for better lives* [online]. 2018, 24 January 2018 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/Status_of_convention.pdf
- [53] FRANKLIN, Joshua a Angelika GRUBER, KASOLOWSKY, Raissa, ed. Swiss Supreme Court rules bank data can be sent to Dutch. *In: Reuters.com: Business news* [online]. September 13, 2016 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-swiss-tax-netherlands/swiss-supreme-court-rules-bank-data-can-be-sent-to-dutch-idUSKCN11J15Y>
- [54] Taxation: corporate income tax. *Invest in estonia* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://investinestonia.com/business-in-estonia/taxation/>
- [55] WOOLDRIDGE, Jeffrey M. *Introductory econometrics: a modern approach*. 5th ed. Mason, OH: South-Western Cengage Learning, c2013. ISBN 978-1111531041.

8 Přílohy

Příloha 1 Přehled platných dohod České republiky o výměně informací v daňových záležitostech (TIEA) a o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech ve znění Protokolu k 1.10.2017

Smluvní stát	Platnost ode dne	Sbírka mezinárodních smluv	Vydáno ve Finančním zpravodaji *
Britské Panenské ostrovy	19.12.2012	6/2013 Sb. m. s.	č. 3/2013
Jersey	14.3.2012	51/2012 Sb. m. s.	č. 3/2013
Bermudy	14.3.2012	48/2012 Sb. m. s.	č. 3/2013
Ostrov Man	18.5.2012	3/2013 Sb. m. s.	č. 3/2013
Guernsey	9.7.2012	2/2013 Sb. m. s.	č. 3/2013
Republika San Marino	6.9.2012	4/2013 Sb. m. s.	č. 3/2013
Kajmanské ostrovy	20.9.2013	90/2013 Sb. m. s.	č. 3/2014
Andorrské knížectví	5.6.2014	33/2014 Sb. m. s.	č. 3/2014
Bahamské společenství	2.4.2015	34/2015 Sb. m. s.	č. 5/2015
Monacké knížectví	2.3.2016	17/2016 Sb. m. s.	č. 6/2016
Cookovy ostrovy	10.5.2016	34/2016 Sb. m. s.	č. 7/2016
Aruba	1.8.2016	41/2016 Sb. m. s.	č. 7/2016
Belize	14.9.2017	62/2017 Sb. m. s.	

Příloha 2 Vstupní data pro modely 1.1 až 1.3

Jurisdikce	Spol.2010	Spol.2014	TIEA	Rozdíl	Dem 2010	Dem *TIEA
Bahamy	35	42	0	7	-64,8182	0,0000
Belize	83	161	0	78	-16,8182	0,0000
Bermudy	5	5	1	0	-94,8182	-94,8182
BVI	422	452	1	30	322,1818	322,1818
Marshalls	5	55	0	50	-94,8182	0,0000
Guernsey	28	28	1	0	-71,8182	-71,8182
Jersey	59	43	1	-16	-40,8182	-40,8182
Kajmany	32	30	1	-2	-67,8182	-67,8182
Seychelly	330	827	0	497	230,1818	0,0000
Man	35	40	1	5	-64,8182	-64,8182
Monako	64	72	0	8	-35,8182	0,0000

Příloha 3 Vstupní data pro model 2.1

Jurisdikce	PZI	TIEA	Time	TIEA*Time
Belize	147,755	0	0	0
Bermudy	144,914	1	0	0
BVI	3098,459	1	0	0
Guernsey	73,014	1	0	0
Jersey	440,032	1	0	0
Kajmany	1264,031	1	0	0
Mauricius	3,134	0	0	0
Seychelly	-234,279	0	0	0
Belize	142,733	0	1	0
Bermudy	258,368	1	1	1
BVI	3802,125	1	1	1
Guernsey	367,03	1	1	1
Jersey	1581,424	1	1	1
Kajmany	2361,694	1	1	1
Mauricius	62,201	0	1	0
Seychelly	116,651	0	1	0